

**Vlaamse
overheid**

Digitale Strategie van Vlaanderen

Inhoud

Inleiding	3
1. Een wendbare maatschappij heeft sterke digitale fundamenten nodig	6
1.1 De vier assen van het Digitaal Decennium	7
1.2 Negen speerpunten om de fundering te versterken	8
2. De 9 speerpunten	10
2.1 Iedereen (continu) voorbereid op de digitale toekomst	11
2.1.1 Ambities	11
2.1.2 Een schets van de uitdagingen: een degelijke basis, maar weinig ICT-talent	11
2.1.3 Enkele lopende initiatieven	12
2.1.4 Voorbereid op de digitale toekomst: hiermee willen we het verschil maken	12
2.2 Sterke digitale ondernemingen in Vlaanderen	15
2.2.1 Ambities	15
2.2.2 Een schets van de uitdagingen: sterk in innoveren, maar niet bij iedereen	15
2.2.3 Enkele lopende initiatieven	16
2.2.4 Sterke digitale ondernemingen: hiermee willen we het verschil maken	16
2.3 Datagedreven overheid	19
2.3.1 Ambities	19
2.3.2 Een schets van de uitdagingen: datafundamenten in orde zetten en meer samenwerken	19
2.3.3 Enkele lopende initiatieven	20
2.3.4 Datagedreven overheid: hiermee willen we het verschil maken	20
2.4 De kracht van AI omarmen op een verantwoorde manier	24
2.4.1 Ambities	24
2.4.2 Een schets van de uitdagingen: enorme mogelijkheden, maar verantwoord is de sleutel	24
2.4.3 Enkele lopende initiatieven	25
2.4.4 Verantwoorde AI: hiermee willen we het verschil maken	25
2.5 Gebruiker centraal: Inclusieve digitale dienstverlening met proactieve en slimme diensten	28
2.5.1 Ambities	28
2.5.2 Een schets van de uitdagingen: niet enkel digitale producten, maar ook gebruiksgemak	28
2.5.3 Enkele lopende initiatieven	30
2.5.4 Gebruiker Centraal: hiermee willen we het verschil maken	30
2.6 Digitaal Veilig Vlaanderen	33
2.6.1 Ambities	33
2.6.2 Een schets van de uitdagingen: veiligheid waarborgen in complexe context	33
2.6.3 Enkele lopende initiatieven	35

2.6.4	Digitaal veilig Vlaanderen: hiermee willen we het verschil maken	36
2.7	Duurzame Infrastructuur	38
2.7.1	Ambities	38
2.7.2	Een schets van de uitdagingen: achterstand op het vlak van infrastructuur bijbenen	38
2.7.3	Enkele lopende initiatieven	39
2.7.4	Duurzame infrastructuur: hiermee willen we het verschil maken	39
2.8	Versneld digitaal transformeren naar overheid als platform	41
2.8.1	Ambities	41
2.8.2	Een schets van de uitdagingen: ontzorgen in de digitale complexiteit	41
2.8.3	Enkele lopende initiatieven	42
2.8.4	Overheid als platform: hiermee willen we het verschil maken	42
2.9	Met oog voor maatschappelijke impact	45
2.9.1	Dit zijn de 10 principes die we als Vlaamse overheid gaan toepassen	45

Inleiding

De impact van digitaal en technologie indrukwekkend noemen is een onderschatting. Meer nog: ik ben ervan overtuigd dat we nog maar aan het begin staan van deze evolutie. Voor Vlaanderen brengen die boeiende en razendsnelle ontwikkelingen opportuniteiten met zich mee, zowel op het vlak van efficiëntie als op het vlak van innovatie. Omarmen is de boodschap, maar met een duidelijke focus.

Mensen en ondernemingen verwachten van de overheid een duidelijke visie en een klantgerichte, performante dienstverlening. En die verwachtingen zijn hoog. Digitaal kan daarin een belangrijke rol spelen. Maar gezien de complexiteit van de digitale revolutie, is het cruciaal dat we een eenduidige, sterke en afgestemde aanpak ontwikkelen, over beleidsdomeinen en over overheden heen. Zo kunnen we de opportuniteiten uit digitaal en data op een verantwoorde manier benutten om enerzijds onze maatschappelijke rol beter waar te maken en anderzijds Vlaanderen toekomstbestendig te maken. Vanuit die insteek stellen we onze Vlaamse Digitale Strategie voor.

Een strategie is nooit een doel op zich. Het is een middel om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Een slimme ondernemer zei ooit: "We hebben een duidelijke strategie: we noemen die 'dingen doen'." Dat is het soort strategie dat we willen neerzetten. Met een duidelijke richting voor ogen, gefocust op actie, en samen.

9 speerpunten geven de duidelijke richting aan. Van daaruit distilleren we niet minder dan 36 actiepunten. Daarmee ondersteunen we onze 4 assen (burger, ondernemer, overheid en infrastructuur), die samen de basis vormen van het digitaal decennium.

De uitdagingen zijn van die aard dat we ze niet oplossen door vanuit silo's of kortetermijn te denken. Technologie gaat daar te snel voor. Met deze alomvattende aanpak willen we de fundamenten goed zetten, zodat we effectief en efficiënt kunnen profiteren van al die indrukwekkende digitale ontwikkelingen, ten voordele van de Vlaming.

Matthias Diependaele

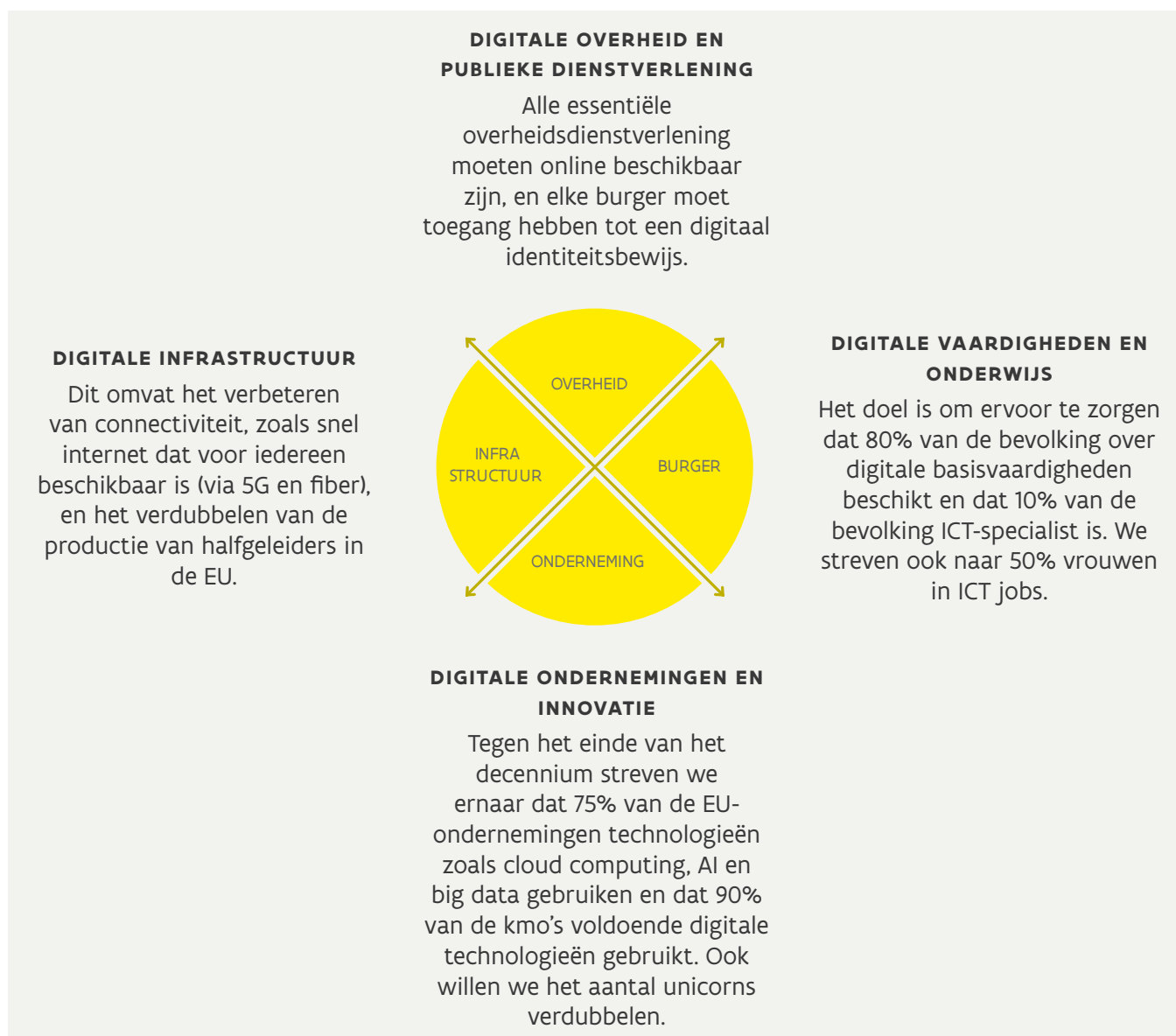
1. Een wendbare maatschappij heeft sterke digitale fundamenteën nodig

1.1 DE VIER ASSEN VAN HET DIGITAAL DECENNIUM

Vlaanderen wil een vooruitstrevende regio binnen Europa zijn, die opportuniteiten uit digitale technologieën en data inzet om maatschappelijke uitdagingen beter aan te pakken en in te spelen op de noden van burgers, ondernemingen en verenigingen. De digitale transformatie kan een belangrijke bijdrage leveren op het vlak van bijvoorbeeld mobiliteit, omgeving, gezondheid, klimaat en energie. Daarnaast is de afgelopen jaren ook de geopolitieke context belangrijker geworden, waardoor Vlaanderen ook voor de uitdaging staat om haar eigen digitale autonomie en digitale veiligheid te garanderen.

Om de digitale opportuniteiten maximaal te benutten, is het noodzakelijk dat alle fundamenteën aanwezig zijn. Daarom schetst deze digitale strategie van Vlaanderen het kader om Vlaanderen digitaal toekomstbestendig te maken op 4 assen: burger, onderneming, overheid en infrastructuur.

Dit is in lijn met het Europese beleidsprogramma Digitaal Decennium 2030 dat als ambitie heeft om via samenwerking tussen Europese landen en regio's een duurzame en welvarende digitale toekomst te creëren waarin mensen en ondernemingen centraal staan. Het Europese programma heeft de volgende doelstellingen op de vier assen:

1.2 NEGEN SPEERPUNTEN OM DE FUNDERING TE VERSTERKEN

De visie van Vlaanderen is om de 4 assen op zo'n manier te ontwikkelen dat we krachtig en flexibel kunnen inspelen op de technologische evoluties die elkaar snel opvolgen en een impact hebben op alle aspecten van de economie en de maatschappij.

Om dat waar te maken identificeren we 9 speerpunten. Deze speerpunten zijn het resultaat van een participatief traject met alle betrokkenen in Vlaanderen.

De speerpunten van de digitale strategie voor Vlaanderen zijn erop gericht om Vlaanderen als vooruitstrevende digitale regio voor te bereiden op de digitale toekomst waarbij het digitale technologieën en data juist inzet bij het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en het toekomstbestendig maken van onze economie..

De speerpunten zijn:

1. Iedereen (continu) voorbereid op de digitale toekomst

Dit speerpunt richt zich op het ondersteunen van het verwerven van digitale vaardigheden en kennis door het stimuleren van levenslang leren, het continu aanpassen van het onderwijs- en opleidingsaanbod aan de evoluerende noden van het werkveld en het bevorderen van digitale inclusie.

2. Sterke digitale ondernemingen en organisaties in Vlaanderen

De Vlaamse overheid wil de concurrentiepositie van Vlaamse ondernemingen versterken door digitalisering en datagedreven werken te stimuleren. Digitalisering wordt immers gezien als één van de belangrijke motoren van productiviteitsgroei. Het beleid richt zich op de adoptie van nieuwe technologieën bij ondernemingen met een beperkte digitale maturiteit en het ondersteunen van innovatief onderzoek en ondernemerschap.

3. Datagedreven overheid

Met het oog op de vorming van een datagedreven overheid en samenleving willen de Vlaamse overheid en lokale besturen sterker inzetten op het ongehinderd laten stromen van data over beleidsdomeinen en overheidsniveaus heen om het potentieel die databronnen bieden maximaal te benutten op een ethische verantwoorde en privacyvriendelijke manier.

4. De kracht van AI omarmen op een verantwoorde manier

De Vlaamse overheid ziet artificiële intelligentie (AI) als een unieke kans om de interne werking en externe dienstverlening te verbeteren, met aandacht voor transparantie, ethiek, en het bevorderen van AI-adoptie en kennis bij de ondernemingen, de overheid en de burgers.

5. Gebruiker centraal: Inclusieve digitale dienstverlening met proactieve en slimme diensten

De Vlaamse overheid en de lokale besturen zetten de gebruiker centraal bij het ontwerpen van inclusieve en gebruiksvriendelijke diensten waarbij ze processen digitaal herdenken zodat ze maximaal mobiel bruikbaar zijn.

6. Digitaal veilig Vlaanderen

De Vlaamse overheid streeft naar een robuuste digitale beveiliging. We zetten volop in op gekwalificeerd personeel, adequate procedures en instrumentarium en een goede interbestuurlijke samenwerking. Burgers & ondernemers beschikken over de juiste vaardigheden en tools om zich adequaat te beveiligen in een online context. We centraliseren het veiligheidsbeleid, toezicht en afhandeling van incidenten om een robuuste en consistente digitale veiligheid te bereiken

7. Toekomstbestendige duurzame digitale infrastructuur

Vlaanderen wil een slimme regio zijn met een performante fysieke en digitale infrastructuur. Dit omvat onder andere de uitrol van 5G en glasvezelnetwerken en het inzetten op strategisch onderzoek.

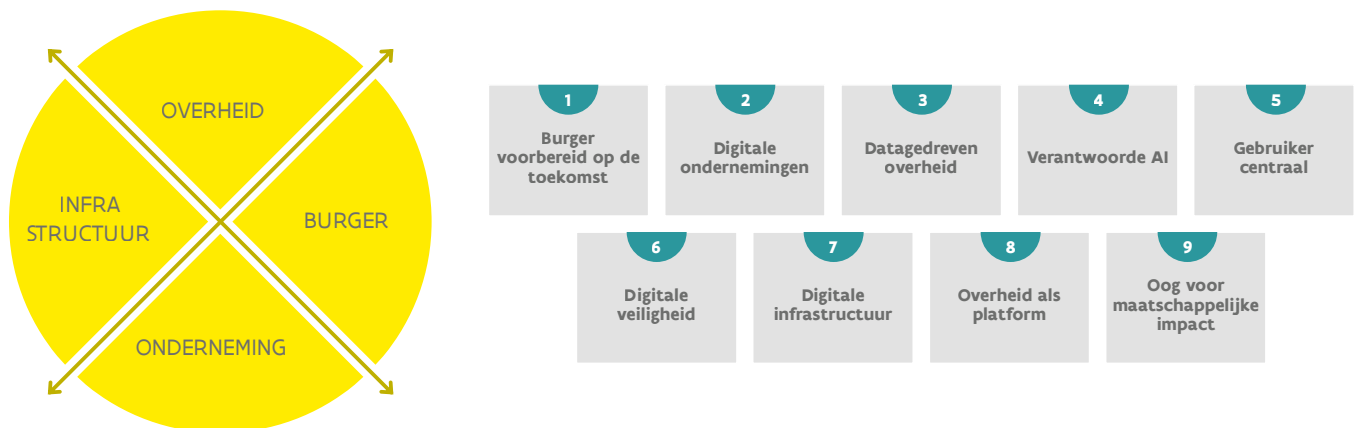
8. Versneld digitaal transformeren naar overheid als platform

Om de digitale strategie waar te maken en te zorgen voor schaalvoordelen en een efficiëntere werking, wordt de rol van Digitaal Vlaanderen versterkt als klantgedreven gemeenschappelijke dienstverlener.

9. Met oog voor maatschappelijke impact

Om digitaal op een duurzame manier in te zetten, verankeren we de acties van deze strategie in een aantal principes en rechten voor de Vlaamse overheid, die de bredere impact van technologie met betrekking tot privacy, ecologie, democratie,... moeten bewaken.

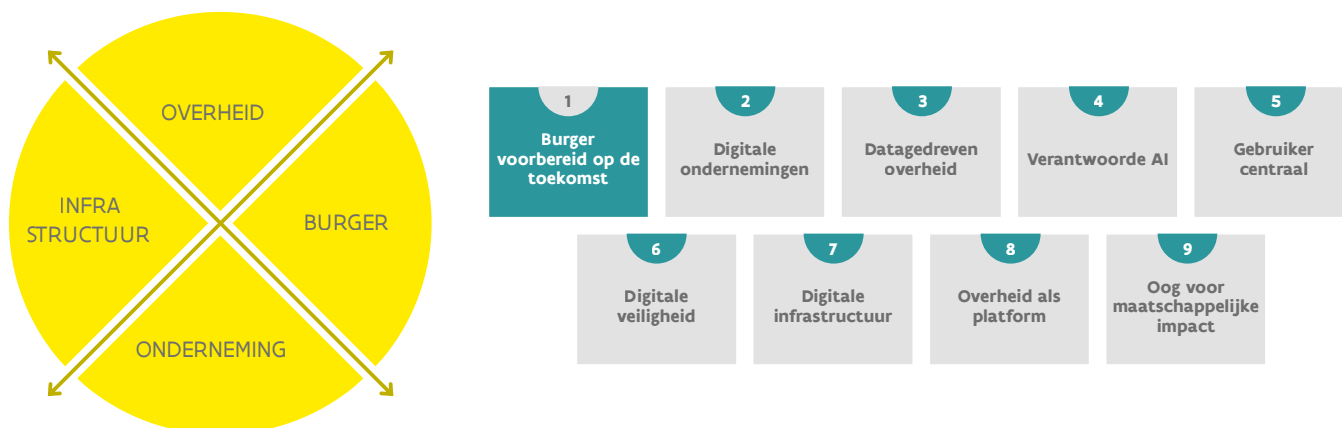
In de volgende secties wordt dieper ingegaan op de ambities van elk speerpunt en de acties die Vlaanderen vooropstelt om deze ambities te realiseren. Daarnaast geven we ook een aantal niet exhaustieve voorbeelden bij elk speerpunt van hoe digitaal en data kan ingezet worden om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken en de rol van de overheid hierin op een betere manier te vervullen.

2. De 9 speerpunten

2.1 IEDEREEN (CONTINU) VOORBEREID OP DE DIGITALE TOEKOMST

2.1.1 Ambities

De Vlaamse overheid ondersteunt het verwerven van digitale vaardigheden en kennis door:

- het stimuleren van levenslang leren via onderwijs en op de werkvloer,
- het continu aanpassen van het onderwijs- en opleidingsaanbod aan de evoluerende noden van het werkveld
- het bevorderen van digitale inclusie.

Zo wordt er gezorgd dat iedereen in Vlaanderen volwaardig kan deelnemen aan de digitale samenleving.

Voor de ondersteuning van de digitale vragen willen we voldoende focus leggen op lokale besturen aangezien dit het gemakkelijkste aanspreekpunt is voor burgers.

2.1.2 Een schets van de uitdagingen: een degelijke basis, maar weinig ICT-talent

In termen van menselijk kapitaal heeft 61% van de Vlaamse bevolking **voldoende digitale basisvaardigheden**. Maar technologie verandert snel. Uit de Digimeter 2024-enquête van IMEC blijkt dat meer dan een vijfde van de Vlaamse burgers niet (of niet meer) mee is met het digitale jargon (zoals cloud, 5G, tweefactorauthenticatie, ...) en dreigt daardoor uit te vallen. Twee derden van de Vlamingen zegt van zichzelf dat ze voldoende kennis en begrip hebben van deze technologieën om anderen in hun omgeving te helpen wanneer ze digitale vragen of problemen hebben. Het **gebrek aan Vlaamse ICT-afgestudeerden** en het lage percentage **vrouwen** (17%) in de Vlaamse ICT-sector vereist bijkomende aandacht om de 2030 doelstellingen van het digitaal decennium te halen.

Op de **werkvloer** zit de basis goed: Vlaanderen presteert aanzienlijk hoger op **ICT-training** in een professionele omgeving. Maar ook daar is stilstaan achteruitgaan. De jobs van morgen zullen er anders uitzien dan die van vandaag. De wereld verandert aan een ongezien snel tempo. Transitie, zoals de opmars van nieuwe technologieën zoals AI en verder doorgedreven digitalisering, hebben een serieuze impact op jobs en competenties. Nieuwe beroepen ontstaan en bestaande beroepen wijzigen of verdwijnen onder invloed van wijzigende regelgeving, producten en diensten, innovatie, ...

Kennis en talent zijn onze belangrijkste grondstoffen in Vlaanderen, en de beschikbaarheid van de nodige

competenties en vaardigheden en voldoende gekwalificeerde en wendbare werknemers kunnen een sterke katalysator zijn voor de Vlaamse economie. De vraag naar arbeid zal jaarlijks met 1% stijgen in Vlaanderen. Zonder passend beleid stevent Vlaanderen volgens technologiefederatie Agoria af op meer dan 200.000 **niet-gevulde vacatures** in Vlaanderen in 2030.

2.1.3 Enkele lopende initiatieven

STEM Actieplan	Vlaamse Overheid Platform Digiwijzer	Digitale vaardigheden screenen	Netwerk Onlinehulp Vlaanderen
Jongeren stimuleren om voor wetenschappelijke, technische, technologische en wiskundige opleidingen en beroepen te kiezen.	Digitale vaardigheden van Vlaamse overheidsmedewerkers verhogen	Screeningtools om digitale vaardigheden te meten (o.a. Digisnap voor leraars) en aangepast opleidingsaanbod (bijv. voor inburgeraars)	Medewerkers in zorg en ondersteuning versterken in hun digitale competenties

2.1.4 Voorbereid op de digitale toekomst: hiermee willen we het verschil maken

We ontwikkelen een actieplan digitale vaardigheden

Vlaanderen maakt werk van een gecoördineerde en overkoepelend actieplan, waarbij we inzetten op de juiste maatregelen in het onderwijs, op de werkvloer en bij de overheid in samenwerking met alle actoren rond levenslang leren om de gestelde ambities 2030 rond digitale basisvaardigheden, ICT-experts en vrouwen in ICT-jobs te halen in lijn met het digitale inclusiebeleid. Hierbij hebben we aandacht voor burgers met beperkte digitale competenties, laaggeschoolde burgers en andere maatschappelijk kwetsbare doelgroepen om hun digitale vaardigheden structureel te versterken.

We betrekken de partnerorganisaties digitale inclusie ter ondersteuning van Vlaamse entiteiten en lokale besturen

Partnerorganisaties digitale inclusie van het gelijkekansenbeleid, het kenniscentrum Mediawijs en VVSG, zorgen door hun centrale rol voor ondersteuning van Vlaamse entiteiten en lokale besturen bij digitale inclusie thema's via netwerken en kennisdeling, opleidingen, tools en adviesverlening.

We versterken de lokale ondersteuningsplekken

De afgelopen jaren zijn over Vlaanderen lokale ondersteuningsplekken voor digitale vragen en het uitlenen van materiaal opgericht met behulp van relancemiddelen en gefinancierd tot midden 2026, zoals digipunten en digibanken.

De betrokken en relevante beleidsdomeinen streven naar de verankering van het aanbod van ondersteuningsplekken Vlaanderenbreed. Bijkomend wordt onderzocht of persoonlijk contact met overheidsmedewerkers hierin een plaats kan krijgen in lijn met het Vlaams regeerakkoord, alsook de eventuele verderzetting van andere lopende digitale inclusie-initiatieven bij lokale besturen na 2026.

We passen het onderwijs aan aan digitale noden

Een nieuw actieplan voor digitalisering van het onderwijs in Vlaanderen (Digiplan) richt zich op een toekomstbestendige en inclusieve leeromgeving. Het plan gaat verder dan hardware en omvat cybersecurity, administratieve vereenvoudiging, leerwinstoptimalisatie en welzijn/mediawijsheid. Het plan stimuleert

verantwoord mediagebruik en gezonde balans en hecht veel belang aan professionalisering van leraren. Beleidsontwikkeling wordt ondersteund door tools van het Kenniscentrum Digisprong dat scholen en educatieve partners ondersteunt in de digitale transformatie. Kwaliteit van leermiddelen wordt gewaarborgd via o.a. keurmerken.

“Afstuderen betekent niet het einde, maar het begin. Leve het lang leren !”

**- SASKIA VAN UFFELEN, DIGITAL CHAMPION & COÖRDINATOR VAN DE
COALITIE VOOR DIGITALE VAARDIGHEDEN EN JOBS**

We zetten in op levenslang leren op de werkvloer

We ondersteunen de transformatie van de economie met aandacht voor kennis, talent en opleiding en koppelen dit aan innovatie- en investeringssteun (in Vlaanderen en Europa) om de impact te verhogen. Daarom ondersteunen we de transformatie van de Vlaamse economie met aandacht voor kennis en talent in onze beleidsmaatregelen naast innovatie- en investeringssteun. We verhogen de impact door het innovatiebeleid te koppelen aan het beleid gericht op kennis, talent, en opleiding. De impulsprogramma's AI en Cybersecurity hebben dit reeds als doel.

Daarnaast gaan we op zoek naar mogelijkheden die zich aandienen binnen het Europees beleid om de aandacht voor kennis en talent in onder andere de digitale transitie te ondersteunen. We spelen in op en ijveren voor voldoende middelen vanuit het Europese niveau, zoals het Europees Sociaal Fonds. Ook aandacht voor competenties in Europese kaders gericht op de digitale transitie kunnen hier een krachtige hefboom vormen.

We zorgen dat werkzoekenden over de juiste digitale vaardigheden beschikken

VDAB blijft inzetten op het inschatten van digitale vaardigheden zodat werkzoekenden een gepast dienstverleningsaanbod kunnen krijgen om de kans op het vinden van een nieuwe job te vergroten. VDAB zorgt er verder voor dat bemiddelaars en instructeurs zich bewust zijn van de noden op vlak van digitale vaardigheden en de versterking daarvan bij werkzoekenden.

Daarnaast integreert VDAB het versterken van beroepsspecifieke en algemene digitale vaardigheden verder mee in de beroepsopleidingen. VDAB ontwikkelt en evalueert daartoe een sectorspecifiek en transversaal aanbod aan gratis online leermodule en workshops voor werkzoekenden. Thema's als AI, mediawijsheid, cyber security komen aan bod. Er zijn ook fysieke workshops voor laagdigitaalvaardige klanten om hen te leren werken met de digitale toepassingen die ze nodig hebben tijdens de beroepsopleiding.

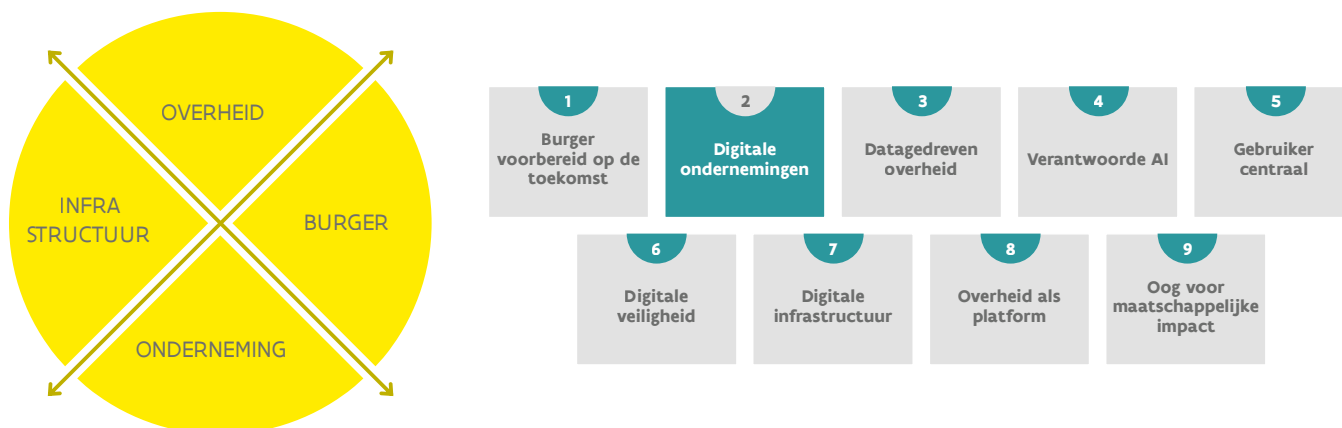
We investeren in nieuwe technologieën voor cultuur, media, sport en sociale betrokkenheid

De Vlaamse overheid wil de digitale transformatie in de culturele, sportieve en sociaal-culturele sectoren ondersteunen door te investeren in nieuwe technologieën, platforms en tools die mensen in staat stellen om op verschillende manieren met elkaar in contact te komen, cultuur te beleven, sport te beoefenen en sociaal betrokken te zijn. Tenslotte wordt het Vlaamse media-ecosysteem versterkt om relevant te blijven in vergelijking met grote buitenlandse spelers.

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

- Partnerorganisaties digitale inclusie van het gelijke kansenbeleid ondersteunen lokale besturen in hun lokaal digitaal inclusiebeleid.
- Interfederale samenwerking met federale overheid (POD MI & FOD Economie) rond digitale inclusie, Women in Digital actieplan en een gezamenlijke aanpak rond digital only toegang van ondernemingen naar burgers.
- De Vlaamse overheid neemt ook haar rol op binnen het ecosysteem van organisaties die werken rond digitale inclusie of het versterken van digitale skills (Vb. Digiskills Belgium,) en zet verder in op samenwerking met organisaties (Centra voor basiseducatie Ligo, Het Beroepenhuis, BeCode,...), en sectoren (Cevora, Cyber Made in Belgium van Agoria,...).

2.2 STERKE DIGITALE ONDERNEMINGEN EN ORGANISATIES IN VLAANDEREN

2.2.1 Ambities

De Vlaamse overheid wil de productiviteit van Vlaamse ondernemingen¹ verhogen en hun concurrentiepositie versterken door digitalisering en datagedreven werken te stimuleren. Een gecoördineerde en versterkte inzet op vlak van digitalisering maakt dan ook deel uit van de Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda.

Het digitaal beleid in functie van de ondernemingen richt zich op 2 aspecten:

- het digitaliseren van bedrijfsprocessen via de adoptie van nieuwe digitale technologieën, met specifieke aandacht voor ondernemingen met een beperkte digitale maturiteit
- het ondersteunen van ondernemingen die digitale oplossingen (producten, processen) of digitale businessmodellen ontwikkelen en op de markt brengen.

Het is hierbij van belang dat de digitale transformatie gebeurt op een cyberveilige manier, via een mensgerichte en duurzame aanpak en in lijn met de Europese regelgeving.

Daarnaast wil Vlaanderen zich positioneren als een innovatieve digitale regio om buitenlandse investeringen aan te trekken.

2.2.2 Een schets van de uitdagingen: sterk in innoveren, maar niet bij iedereen

Vlaanderen scoort goed op het gebied van **digitale technologie-integratie**, met een groot aantal ondernemingen die de cloud gebruiken (51%) en online verkopen (33%), wat ruim boven het EU-gemiddelde ligt. Het aanmoedigen van ondernemingen om ICT meer te gebruiken als hulpmiddel in duurzaamheidsacties kan die score verder verhogen.

Vlaanderen heeft ook een **innovatiegedreven economie** die alles biedt wat ondernemingen nodig hebben om duurzaam te groeien door middel van baanbrekend onderzoek en ontwikkeling (R&D) in het hart van Europa. Dit is geen toeval, aangezien private, publieke en academische spelers in Vlaanderen grote inspanningen leveren om de krachten te bundelen en samen te innoveren – vaak als **clusters**. In 2024 heeft de Vlaamse overheid een recordbedrag van €3,5 miljard uitgetrokken voor wetenschap en innovatie.

¹ Onder de scope van ondernemingen zitten ook sociale ondernemingen en (zorg)organisaties

Ook voor digitalisering geldt dat Vlaanderen **aan de top staat inzake innovatie**. Zo zijn er verschillende **digitale groeibedrijven die wereldwijd actief** zijn met innovatieve digitale diensten en producten. Digitalisering is bovendien een rode draad in de innovatieprojecten van heel wat ondernemingen en binnen de competitiviteitsagenda van de verschillende speerpuntclusters. VLAIO ondersteunt ondernemingen die processen willen digitaliseren, digitale producten of diensten willen ontwikkelen en/of hun bedrijfsmodel willen innoveren in functie van nieuwe digitale dienstverlening.

Vlaanderen beschikt naast een uitgebreid ecosysteem van innovatieve digitale groeiondernemingen ook over **zeer sterke onderzoeksorganisaties** (hogescholen, universiteiten en strategische onderzoekscentra) die strategisch basisonderzoek en praktijkgericht onderzoek doen rond digitaliseringstopics. Onderzoeksorganisaties zoals IMEC en Flanders Make staan niet alleen aan de mondiale top inzake onderzoek maar slaan ook de brug tussen wetenschappelijk onderzoek en de praktische toepassing ervan. De Vlaamse overheid ondersteunt hierbij niet enkel het onderzoek maar ook de kennisverspreiding rond digitale technologieën en toepassingen vanuit de onderzoeksorganisaties richting de Vlaamse ondernemingen.

Toch zien we dat er nog steeds **een groep van Vlaamse ondernemingen de opportuniteiten van digitalisering nog niet ten volle benut**: grotere ondernemingen (> 250 medewerkers) zijn geavanceerder in het toepassen van digitale technologieën dan hun kleinere tegenhangers (<50 medewerkers). Bijvoorbeeld, het gebruik van big data en de implementatie van standaard softwarepakketten zoals ERP en CRM zijn veel frequenter bij grote ondernemingen. Deze digitale kloof tussen grote en kleine ondernemingen bedreigt niet alleen hun concurrentievermogen, maar heeft ook gevolgen voor de Vlaamse economie als geheel. In een tijd waarin digitale technologie de sleutel is tot groei en concurrentievoordeel, is het dus essentieel om deze kloof te dichten en ervoor te zorgen dat **alle bedrijven over een minimale digitale maturiteit beschikken en de opportuniteiten van digitale technologieën maximaal benutten**.

2.2.3 Enkele lopende initiatieven

Steun voor ondernemingen	Steun voor onderzoeksorganisaties	Steun voor VLAIO-netwerkpartners (hogescholen, sector- en werkgeversorganisaties)	Steun voor de zorgsector
Doel: individuele steun aan ondernemingen die processen willen digitaliseren, digitale producten en/of diensten ontwikkelen, business modellen innoveren in functie van digitalisering	Doel: collectieve onderzoeksprojecten rond specifieke digitaliseringstopics + kennisverspreiding naar ondernemingen.	Doel: Ondernemingen via individuele en collectieve werkvormen sensibiliseren en begeleiden rond digitale transformatie met impact.	Doel: digitale transformatie stimuleren via Netwerk Onlinehulp Vlaanderen en digitale toepassingen (Alivia, Vitalink).

2.2.4 Sterke digitale ondernemingen: hiermee willen we het verschil maken

We ondersteunen digitale innovaties bij ondernemingen

De Vlaamse overheid blijft via de O&O-bedrijfssteun **sterk investeren in de innovatieprojecten van ondernemingen** die met behulp van digitale technologie het verschil willen maken. Het gaat hierbij om impactvolle uitdagende en risicovolle projecten van ondernemingen die hun processen willen digitaliseren, digitale producten en/of processen ontwikkelen of hun business model willen innoveren in functie van digitaliseringsopportuniteiten. Samenwerking met een andere onderneming of een kennispartner wordt

hierbij gestimuleerd.

We ondersteunen de kmo's bij het benutten van de opportuniteiten van digitalisering

De Vlaamse overheid versterkt via een programma “digitale transformatie” haar inspanningen om de grote groep van Vlaamse ondernemingen (**innovatievolgers**) te laten groeien inzake digitale maturiteit zodat ook zij toekomstbestendig zijn in een sterk gedigitaliseerde economie en maatschappij. Om dit doel te bereiken zetten we een mix van bouwblokken in, gaande van communicatie en events over informatieverspreiding en opleiding via de partners uit het VLAIO-netwerk tot ondersteuning bij het inhuren van gespecialiseerd advies of steun bij implementatie. VLAIO en het VLAIO-netwerk met de speerpuntclusters, hogescholen, werkgeversorganisaties, de strategische onderzoekscentra, ... zullen hierin een belangrijke rol opnemen.

Binnen dit actieplan gaat specifieke aandacht naar de adoptie van AI en het verhogen van de cybersecurity-maturiteit van Vlaamse ondernemingen.

We bevorderen AI-adoptie bij ondernemingen met de Beleidsagenda AI

Het implementatieluik van de AI-beleidsagenda heeft als doelstelling de **AI-adoptie bij Vlaamse ondernemingen te bevorderen**. De focus ligt hierbij op AI-adoptie bij innovatieleiders en het ondersteunen van AI-ondernemerschap, met bijzondere aandacht ook voor het ondersteunen van de doorstroom van onderzoeksresultaten richting de Vlaamse ondernemingen en het ontzorgen bij de implementatie van AI-wetgeving. De AI-adoptie bij de kmo's zit vervat in het actieplan digitalisering kmo's. We stroomlijnen de aanwezige expertise en acties binnen de Vlaamse overheid hieromtrent.

We ondersteunen digitale start-ups & scale-ups

De Vlaamse overheid versterkt en stroomlijnt zijn **geïntegreerde ondersteuning** aan digitale technologie **start-ups en scale-ups** in Vlaanderen met een mix van incubatie- en acceleratorprogramma's door partners uit het VLAIO Netwerk, subsidies (innovatieve starterssteun en programma schaaaklaar) en financiering vanuit Participatiemaatschappij Vlaanderen, Limburgse Reconversiematschappij en andere investeringsfondsen (bv. imec.xpand). Dankzij de inkanteling van Flanders Technology & Innovation bij VLAIO zal de subsidiewerking een update krijgen.

In het kader van deze begeleiding helpen we deze ondernemingen niet alleen in hun vroege fase, maar ook bij het overwinnen van de obstakels die zich voordoen bij internationale expansie en schaalvergroting, met specifiek aandacht voor investor readiness, talent en product-market-fit.

”Om onze welvaart te verhogen of zelfs te behouden, hebben we dringend behoefte aan een productiviteitsboost voor de hele economie. Digitale technologieën spelen hierin een cruciale rol en stellen ons in staat om innovatiever, gericht en slimmer te werken. Digitale transformatie kan nuttig zijn voor elke sector en onderneming, terwijl het tegelijkertijd zorgt voor een betere ondersteuning van elke werknemer.”

- FRANK BECKX, VOKA

Administratieve vereenvoudiging en verlaging regeldruk voor ondernemingen

Door administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk wil de Vlaamse Regering via het **ambitieuze regeringsbreed project “Regelrecht”** onder meer een gunstiger klimaat voor ondernemers en kmo's creëren zodat ze zich meer kunnen richten op hun kernactiviteiten en groei.

Daarbij wordt ingezet op het digitaal aanvragen en opvolgen van producten en diensten via het e-loketondernemingen als one-stop-shop voor ondernemers en het wegwerken van digitale drempels. Er zal een evaluatie plaatsvinden van het handelsvestigingsbeleid en de VIP-begeleiding van strategische vergunningsdossiers zal worden uitgebreid. Verder wordt de 'fast lane' voor erkende ondernemingen

met betrekking tot arbeidsmigratie structureel verankerd. De principes 'only once' en 'single sign-on' zullen worden toegepast in interacties met ondernemingen. Er zal gewerkt worden aan administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk voor onderzoekers.

We positioneren Athumi als datanutsbedrijf voor de Vlaamse data-economie

Athumi wil “**Meer data, meer inzetbaar te maken, voor meer ondernemingen**” en zo mee een boost te geven aan de Vlaamse data-economie. Athumi legt als neutrale derde partij de focus op het ontsluiten van confidentiële data en persoonsgegevens, vaak de meest lastige maar tegelijk ook de meest waardevolle data voor onze ondernemingen en economische sectoren. Athumi opent zo nieuwe mogelijkheden voor ondernemingen om samen te werken en innovatieve diensten te ontwikkelen die burgers veilig kunnen gebruiken zonder de controle over hun data af te geven.

Flanders Technology & Innovation pakt structureel de grote vragen van morgen aan

Met Flanders Technology & Innovation toont Vlaanderen zich als het **technologiela­boratorium** van de wereld. Het is een platform dat Vlaamse overheden, ondernemers, ondernemingen, universiteiten, federaties en belangengroepen samenbrengt om vijf grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken: klimaat en energie (energy tech), gezondheid (health tech), onderwijs en arbeidsmarkt (Flanders Next Academy), data en digitalisering (data tech) en entertainment en media (entertainment tech).

STRATEGIE IN DE PRAKTIJK – EEN VOORBEELD

We stimuleren innovatie in de agrifood industrie

Datagedreven innovaties versnellen de duurzame, klimaatvriendelijke en kostenefficiënte transitie van de landbouw- en voedingssector. Samenwerking en het delen van data door de gehele keten, van boer tot bord, zijn hiervoor cruciaal. ILVO ondersteunt bedrijven hierbij door het ter beschikking stellen van een operationeel datadeelplatform, DjustConnect als Vlaamse Agridataspace, sterk geconnecteerd in Europa.

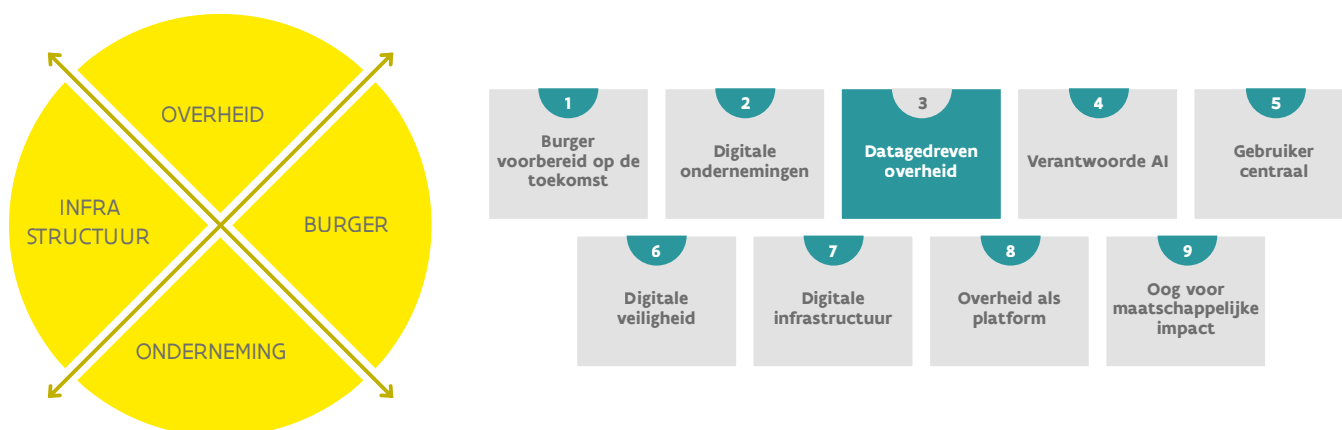
De combinatie van datatech, legaltech en domeinkennis stelt onze Vlaamse bedrijven, vaak internationaal actief, in staat hun innovaties in te zetten voor klimaatvriendelijke agrovoeding en hun administratieve last te verminderen (o.a. voor EU-duurzaamheidsrapportering).

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

Met de **smart region werking** bevorderen we de samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken door het gebruik van data en (digitale) technologie. In dit kader voorziet Agoria ondersteuning om uitdagingen van lokale besturen te matchen aan oplossingen van Vlaamse bedrijven.

Het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) werkt nauw samen met de publieke sector om innovatieve oplossingen te ontwikkelen en te implementeren.

2.3 DATAGEDREVEN OVERHEID

2.3.1 Ambities

- De Vlaamse overheid zet samen met de lokale besturen sterker in op het ongehinderd laten stromen van kwalitatieve data over beleidsdomeinen en overheidsniveaus heen. Zo benutten we maximaal het potentieel van die databronnen op een ethisch verantwoorde en privacyvriendelijke manier. Dit betekent dat we maximaal inzetten op het wegwerken van drempels voor interoperabiliteit en maximaal hergebruik implementeren.
- Een geïntegreerde aanpak rond data zal leiden tot een betere en efficiënte werking van de Vlaamse overheid en lokale besturen waarbij via transversale initiatieven rond 'data' kostenbesparend gewerkt wordt en beter onderbouwde beleidskeuzes gemaakt worden, maar ook administratief vereenvoudigd door zoveel mogelijk data over burgers te hergebruiken (het 'only once' principe). Daarnaast zal datagedreven werken de Vlaamse overheden toelaten om nieuwe en verbeterde klantvriendelijke dienstverlening te ontwikkelen die zoveel mogelijk gepersonaliseerd en proactief is.
- Een goede datakwaliteit is een noodzakelijk fundament om de opportuniteiten uit AI te benutten en maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.

2.3.2 Een schets van de uitdagingen: datafundamenten in orde zetten en meer samenwerken

Investerings in een datagedreven overheid zijn essentieel om de kwaliteit van beleidsbeslissingen en de efficiëntie van de overheid te verhogen. België scoort momenteel laag op de Open, Useful, and Re-usable data Index van de OESO, wat wijst op een **gebrek aan goede data**.

Een structurele aanpak voor databeleid is noodzakelijk, inclusief het stimuleren van open data, standaardisatie en **samenwerking tussen verschillende overheidsniveaus** rond toegang tot gegevensbronnen. Dit zal helpen bij het verbeteren van de beschikbaarheid en kwaliteit van beleidsdata en ervoor zorgen dat burgers hun informatie niet meerdere keren moeten verstrekken (**only once**). In Vlaanderen wordt 90% van de online formulieren vooraf ingevuld met persoonlijke gegevens volgens de EU eGov benchmark.

De voordelen van **interoperabiliteit** (semantisch, technisch, organisatorisch, juridisch) zoals het vergroten van de efficiëntie van de publieke sector, het ontwikkelen van verbeterde diensten en beleid en het creëren van nieuwe marktkansen door de diversiteit aan voordelen die interoperabiliteit van gegevens in Europa biedt, worden duidelijk geschetst in de studie "Quantifying the Benefits of Location Interoperability in the

European Union²”.

Er moet werk gemaakt worden van **datageletterdheid** van overheidsmedewerkers om de effectiviteit en efficiëntie van de datagedreven overheid te verbeteren. Datageletterdheid kent verschillende dimensies, zoals het identificeren van data, het toegankelijk maken van data, het beoordelen van de kwaliteit van data, het verantwoord gebruik van data binnen de organisatie, en de communicatie over data.

“Het zou me enorm helpen als ik automatisch toegekend krijg waar ik recht op heb. Nu verlies ik me vaak in administratieve rompslomp.”

- MARC, VADER VAN EEN KIND MET ZWARE ZORGBEHOEFTEN

2.3.3 Enkele lopende initiatieven

Authenticiteit	Datadeling	Interoperabiliteit	Data voor Innovatie
Het definiëren van authentieke gegevensbronnen zorgt voor consistente, actuele en accurate gegevens, wat cruciaal is voor geïnformeerde beslissingen en dienstverlening.	• Persoonlijke gegevens via MAGDA • Open data via Datavindplaats • Geografische data via Geopunt	• standaarden via OSLO • open architectuur via VLOCA • linked open data voor lokale besturen (LBIOD) • Vlaamse smart data space (VSDS) • Linked data event streams (LDES)	Implementatie van de Europese datastrategie voor toegankelijk maken van data voor onderzoek, innovatie en beleid. Bijvoorbeeld de Vlaamse Health Data Space van Departement Zorg.

2.3.4 Datagedreven overheid: hiermee willen we het verschil maken

We verhogen de datakwaliteit en datageletterdheid

De Vlaamse overheid maakt werk van een vernieuwde **Vlaamse datastrategie** (zie kader) die inzet binnen de Vlaamse overheid op het verhogen van datakwaliteit en datageletterdheid.

Via een **datamaturiteitsscan** ondersteunen we alle Vlaamse overheidsinstanties en lokale besturen om de juiste acties te identificeren zodat ze voldoende datamaturiteit hebben om op een verantwoorde manier gebruik te maken van data.

2 Ulrich, M., Smith, J., Johnson, A., & Brown, K. (2022). Quantifying the Benefits of Location Interoperability in the European Union. *Journal of European Public Policy*, 29(5), 750-769. <https://doi.org/10.2760/72064>

Leidende principes Vlaamse datastrategie

De brede maatschappelijke mogelijkheden van data optimaal benutten

Ecosysteem denken met een ruime blik op relevante data

Data tijdig, kwalitatief en toegankelijk ontsluiten voor een breed publiek

Maatschappelijk verantwoord en transparant werken

Stimuleren en ondersteunen van innovatie en de Vlaamse economie

Cultuur van samenwerken en vertrouwen versterken

Voldoende ambitieus zijn maar ook realistisch blijven

Datastrategie 1.0

We maken data vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar

Via het **Vlaams Data-integratieplatform** wordt overheidsdata uit bestaande systemen vlot toegankelijk en vindbaar. Er wordt ook ingezet op het beschikbaar maken van **Vlaamse Openbare Statistieken** als open data.

Een **gemeenschappelijk interoperabiliteitsaanbod** ondersteunt de vlotte integratie tussen IT-systemen en data en samenwerking tussen verschillende actoren in de digitale transformatie-initiatieven van de overheden.

Via de ontwikkeling van **dataruimtes** samen met de betrokken bedrijven kan meer data efficiënt en interoperabel beschikbaar gesteld worden om data-inzichten op te bouwen.

We faciliteren datagedreven werken bij de Vlaamse overheden

Om te evolueren naar een meer datagedreven overheid worden er gebruiksklare **bouwstenen voor data-analyse** aan het Vlaams Data-integratieplatform toegevoegd die Vlaamse entiteiten en lokale besturen toelaten op een efficiënte manier **data-inzichten** op te bouwen en te gebruiken om hun beleid te onderbouwen of hun werking te verbeteren (bijv. bij fraudebestrijding).

Om proactief de impact van nieuw beleid beter in te schatten, wordt er werk gemaakt van een duurzaam programma voor het inzetten van de innovatieve benadering van **'digitale tweelingen'** ter ondersteuning van datagedreven werken bij de Vlaamse overheden.

We geven burgers meer regie over hun zorggegevens en maken veilige gegevensuitwisseling de norm binnen zorg en ondersteuning.

De Vlaamse overheid wil de mogelijkheden van data benutten om het zorgproces, het beleid en de kwaliteit van zorg en ondersteuning te verbeteren. Dit gebeurt steeds met respect voor privacy om het vertrouwen van de burger niet te schaden.

De Vlaamse overheid ontwikkelt zo **Vitalink** als dé raadpleegbare **gezondheidskluis voor Vlaanderen** en de burger, die altijd rechtstreeks kan connecteren met gedeelde zorggegevens en de software van

terreinactoren. Vitalink vormt een veilige en betrouwbare basis voor naadloze gegevensdeling binnen zorg en ondersteuning zodat burgers, professionals, organisaties, overheden en belanghebbenden efficiënter en gecoördineerder kunnen samenwerken.

Standaardisatie van dataruimtes

Dataruimtes ondersteunen de weg naar een datagedreven overheid én een ééngemaakte data-economie door veilig decentraal data delen mogelijk te maken. Het **Vlaams data space afsprakenkader** voorziet de juiste richtlijnen, standaarden en ondersteuning om de standaardisering van data-integratie te realiseren terwijl de controle over data-eigendom behouden blijft. We aligneren deze afspraken met de evoluties op Europees, nationaal en lokaal niveau zodat we overheden kunnen ondersteunen bij de ontwikkeling van hun domeinspecifieke dataruimtes en zodat we die kunnen inpassen in de architectuur van de overheid als platform. Op die manier vermijden we dat verschillende initiatieven los komen te staan van elkaar en generen we efficiëntie.

Het **expertisecentrum Interoperabiliteit** bouwt de ondersteuning en het instrumentarium van OSLO en dataruimtes verder uit zodat de ontwikkelingen kunnen toegroeien naar elkaar tot één "overheid als platform" architectuur voor een datagedreven overheid die zijn maatschappelijke rol beter waar maakt via nieuwe inzichten en innovatieve oplossingen.

Digitale Tweelingen

De digitale tweeling is een virtuele representatie van de fysieke wereld om tot datagedreven besluitvorming te komen. Vanuit technologisch oogpunt gaat het om technologieën ter ondersteuning van data-analyse en AI die simulaties en voorspellingen toelaten en de resultaten visualiseren in real-time.

De Vlaamse overheid heeft de ambitie om 'digitale tweelingen' te gebruiken om de **impact van nieuwe regelgeving** beter in te schatten en zo finaal tot een beter beleid te komen. Verschillende agentschappen willen digitale tweelingen inzetten als een potentieel technologische oplossing voor één of meerdere **maatschappelijke doelen**. We streven daarbij naar een gemeenschappelijke programmatorische aanpak.

STRATEGIE IN DE PRAKTIJK – ENKELE VOORBEELDEN

We nemen deel aan de Europese Genome Data Infrastructuur voor een duurzame gezondheidszorg en preventiebeleid

Vlaanderen participeert in de ontwikkeling van een Europese Genome Data Infrastructuur, een pan-Europees project dat de databanken van menselijke genomen van verschillende EU-landen deelt om een Europees referentiegenoom te bepalen. De analyse van genomen ten opzichte van dit referentiegenoom en gekoppeld aan gezondheidsdata onthult onverwachte verbanden die ziekten of gezondheid bepalen. Innovaties gebaseerd op deze data dragen bij aan een duurzame gezondheidszorg en een effectief preventiebeleid, wat kostenbesparend is en de algemene gezondheid verbetert.

We stimuleren het gebruik van omgevingsdata voor een meer kwalitatieve leefomgeving en een efficiënt waterbeheer

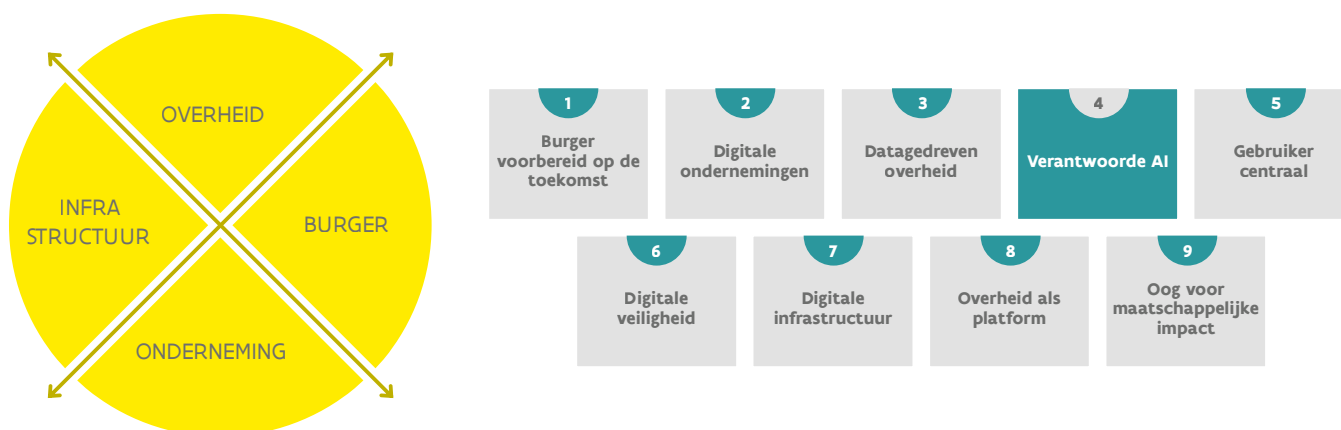
De Vlaamse overheid wil een gezondere, klimaatneutrale en meer kwalitatieve leefomgeving creëren voor mens en ecosysteem door een **uitgebreider gebruik van omgevingsdata**. Daarnaast wil de Vlaamse overheid een Digitale Tweelingen verder ontwikkelen om o.a. pro-actief de **impact** van cumulatieve effecten op het milieu te **voorspellen**. De Vlaamse overheid wil actief inzetten op **data delen** met lokale besturen, ondernemingen, organisaties en burgers om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren en nieuwe markten te ontsluiten.

De Vlaamse overheid wil onze waterwegen in topvorm houden door bijvoorbeeld sneller te kunnen ingrijpen bij droogte of overstromingen via **gerichte monitoring en gegevensuitwisseling**. Door in te zetten op het gestandaardiseerd delen van gegevens tussen de verschillende waterbeheerders en het bredere netwerk kunnen de gevolgen van de klimaatverandering beter opgevangen worden.

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

- Samenwerking met lokale besturen en federale overheidsdiensten is cruciaal om de creatie van authentieke databronnen te faciliteren en een vlotte interbestuurlijke uitwisseling van data te realiseren.
- Binnen de projectwerking van het Smart Flanders-programma worden trajecten en initiatieven opgezet waar lokale besturen en Vlaamse entiteiten samenwerken om het datagedreven beleid van lokale besturen te versterken.
- We positioneren Smart Region Office als een verbindend instrument om het gemeenschappelijk aanbod rond data uit te bouwen. We denken hier aan interbestuurlijke interoperabiliteit, digitale tweelingen voor slimme steden en dataruimtes om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.
- Interfederaal samenwerking in functie van een interfederaal plan eGezondheid en de creatie van een interfederaal Gezondheidszorg Data-Agentschap.

2.4 DE KRACHT VAN AI OMARMEN OP EEN VERANTWOORDE MANIER

2.4.1 Ambities

- ▶ Vlaanderen wil volop inzetten op de opportuniteiten die artificiële intelligentie (AI) biedt voor zowel overheden als voor ondernemingen en zorgen dat burgers mee zijn met AI.
- ▶ Artificiële intelligentie geeft de Vlaamse overheid de volgende jaren een unieke kans om haar **overheidsdienstverlening en -werking efficiënter en effectiever** in te richten. Daarnaast zal AI bijdragen aan een slimmere, proactieve overheid, door middel van nieuwe diensten en producten die een meerwaarde betekenen voor burgers, ondernemingen en verenigingen.
- ▶ Net zoals voor de overheid geldt voor **ondernemingen** dat het gebruik van AI kan leiden tot **productiviteitsverhoging en nieuwe innovatie diensten en producten**.
- ▶ Het is belangrijk om op een verantwoorde manier gebruik te maken van toegankelijke, kwaliteitsvolle data en AI zodat het **vertrouwen van de burger** in de overheid of de ondernemingen niet geschaad wordt.
- ▶ Tenslotte willen we de **AI-kennis bij burgers** verhogen en zorgen voor een verantwoord gebruik van **AI in het onderwijs**.

2.4.2 Een schets van de uitdagingen: enorme mogelijkheden, maar verantwoord is de sleutel

Terwijl AI ons leven aanzienlijk kan verbeteren, brengt het ook ethische en praktische uitdagingen met zich mee die niet genegeerd mogen worden. Het verantwoord gebruik van AI stuit op verschillende obstakels die we moeten aanpakken om ervoor te zorgen dat de voordelen ervan de risico's overtreffen. Dit omvat onder andere het respecteren van privacy en intellectuele eigendom, het vermijden van discriminatie en vooroordelen en het waarborgen van eerlijkheid. Het is dus belangrijk dat mens en onderneming op een verantwoorde manier leren omgaan met AI (zie ook de EU AI act die een wettelijk kader hieromtrent schept).

AI biedt de Vlaamse overheid de volgende jaren een unieke kans om haar beleidsvorming, interne werking en externe dienstverlening ingrijpend te veranderen en te verbeteren. Wat de interne werking betreft blijkt uit een recente bevraging van het Kenniscentrum Data & Maatschappij naar de generatieve AI-geletterdheid bij lokale en Vlaamse besturen dat generatieve AI-assistenten nu al een **belangrijk hulpmiddel zijn om efficiënter te werken**. BCG schat dat de productiviteitswinst van Generatieve AI voor de publieke sector tegen 2033 op 1,75 biljoen dollar wereldwijd per jaar. Het AI Expertisecentrum van Digitaal Vlaanderen ondersteunt de adoptie van AI door overheden in Vlaanderen.

Vlaanderen zet via een specifieke beleidsagenda al sinds 2019 specifiek in op het verhogen van de AI-adoptie bij Vlaamse ondernemingen. Het gebruik van AI door ondernemingen in Vlaanderen neemt jaar na jaar aanzienlijk toe en wordt vaak gebruikt voor ICT-beveiliging en administratieve processen. Ondanks deze groei **geeft meer dan de helft van de bedrijven aan geen AI-technologie te gebruiken** of plannen te hebben om dit te doen (AI barometer 2023). De studie benadrukt de uitdagingen en drempels die bedrijven ondervinden bij de adoptie van AI. Een gepercipieerd **beperkt nut en juridische/ethische overwegingen** worden vaak genoemd als redenen om AI te vermijden. Zowel adopters als niet-adopters ervaren een **gebrek aan kennis en vaardigheden** als belangrijke obstakels. Door toedoen van de laagdrempelige generatieve AI-tools verwachten we dat het gebruik van AI door ondernemingen de volgende jaren verder zal toenemen.

Vlaanderen heeft een **rijk AI-ecoysteem**. Zo beschikken we over sterke onderzoekscentra (zoals imec) die een actieve rol spelen in baanbrekend AI-onderzoek. Door het Vlaams AI-onderzoeksprogramma is er meer coördinatie en samenwerking over de disciplines domeinen heen inzake **AI-onderzoek in Vlaanderen**. Het onderzoeksprogramma is gericht op 5 onderzoeksthema's en zet expliciet in op use cases in functie van de noden van de bedrijven. Daarnaast is er in Vlaanderen de voorbije jaren een sterke toename van AI-startups en spin-offs.

2.4.3 Enkele lopende initiatieven

Kenniscentrum Data & Maatschappij	Amai!	Start-AI	AI Playbook	AI Richtlijnen
Een uitgebreid informatieaanbod rond ethische en juridische onderwerpen dat ondernemingen ondersteunt in het verantwoord implementeren van AI-wetgeving en AI- en datagedreven innovatie.	Is een bottom-up traject rond burger-wetenschap dat Vlamingen informeert over AI en hen betreft bij de ontwikkeling van nieuwe AI-toepassingen in Vlaanderen.	Biedt Vlaamse ondernemingen (kmo's) de mogelijkheid om de opportuniteiten van AI voor zijn onderneming in kaart te brengen.	Het AI Playbook is een uitgebreide handleiding voor organisaties die AI effectief willen inzetten of verder willen integreren.	De richtlijnen voor het gebruik van generatieve AI-tools binnen de overheid geven voorbeelden van gepast en ongepast gebruik.

2.4.4 Verantwoorde AI: hiermee willen we het verschil maken

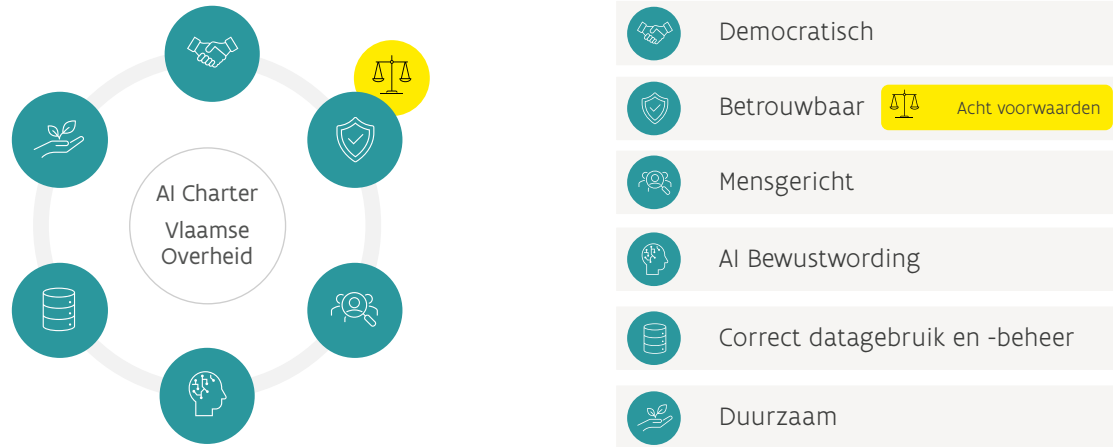
We benutten AI-opportunities bij overheden in Vlaanderen op een verantwoorde manier

Het AI Expertisecentrum van Digitaal Vlaanderen wil de adoptie en het draagvlak van AI binnen Vlaamse en lokale overheden stimuleren door ervoor te zorgen dat kennis uit innovatie en experimenten geborgd wordt en er richtlijnen om verantwoord met AI aan de slag te gaan binnen de overheid uitgewerkt worden. Op die manier kunnen we het AI-tijdperk vol vertrouwen ingaan, en vermijden we dat elke overheid apart leergeld moet betalen. In kader hiervan werden een aantal leidende principes (zie kader hierna) geïntroduceerd om het verantwoord gebruik van artificiële intelligentie te vrijwaren.

Door gebruiksklare en herbruikbare AI-bouwstenen te ontwikkelen, verbeteren de Vlaamse overheden hun efficiëntie en effectiviteit. Dit leidt tot nieuwe oplossingen en meer mogelijkheden in digitaliseringsprojecten. Bovendien worden schaalvoordelen gecreëerd door technische kennis en competenties van AI-experts te centraliseren.

Zes leidende principes

AI binnen de Vlaamse Overheid is **democratisch, betrouwbaar, mensgericht** en **duurzaam**, met **correct gebruik en beheer van data** en toegepast **met kennis van zaken**.

Leidende principes voor AI binnen de Vlaamse overheid

We bevorderen AI-adoptie bij ondernemingen

Het implementatieluik van de AI beleidsagenda (zie speerpunt ondernemingen) heeft als doelstelling de AI-adoptie bij Vlaamse ondernemingen te bevorderen. We ondersteunen hierbij enerzijds innovatieve Vlaamse ondernemingen die AI-technologie inzetten bij de ontwikkeling van nieuwe producten, diensten of processen en/of zelf een AI-oplossing ontwikkelen en anderzijds de doorstroom van AI-onderzoeksresultaten richting de Vlaamse ondernemingen. Het bevorderen van de AI-adoptie bij de kmo's is een onderdeel van het actieplan digitalisering kmo's (zie speerpunt ondernemingen).

We ondersteunen scholen in de AI-evolutie

De visienota “**Verantwoorde AI in het onderwijs**” wordt vertaald naar concrete acties met een focus op onderzoek, het verduidelijken van juridische kaders, kennisdeling, het verzamelen van bewijs over effectieve toepassingen en het vergroten van bewustwording.

Daarnaast worden bijkomende activiteiten opgezet in het door de EU gefinancierde TSI-project “**Futureproof Education: Supporting Schools in the AI Evolution**” om scholen te ondersteunen in de evolutie van AI in het onderwijs.

We zorgen dat AI niet discrimineert

De Vlaamse overheid werkt samen met het Vlaams Mensenrechteninstituut om **algoritmische discriminatie** tegen te gaan en volgt de ontwikkeling rond AI en discriminatie nauwlettend op. Datasets en algoritmen met vooroordelen kunnen ongelijkheid en discriminatie in stand houden of bevorderen. Bijvoorbeeld, het gebruik van historische data waar vrouwen in ondervertegenwoordigd zijn kan bij AI leiden tot discriminerende beslissingen en meer ongelijkheid. Anderzijds heeft AI ook potentieel in de **strijd tegen ongelijkheid**.

“Meer dan 1 op de 3 Vlamingen - en dat geldt ook voor jongeren - zegt echt nood te hebben aan opleidingen

om AI te kunnen inzetten voor zijn of haar job of studies.”

- LIEVEN DEMAREZ, PROFESSOR UGENT

Flankerend AI-beleid upgraden in samenwerking met het AI Expertisecentrum

Bij de **Vlaamse AI Academie (VAIA)**, kan elke professional bijleren over artificiële intelligentie. Ze verzamelen en ondersteunen opleidingen die professionals helpen om de mogelijkheden van AI te leren kennen of toe te passen. VAIA is een samenwerking tussen alle Vlaamse universiteiten en hogescholen, Agoria, Voka & UNIZO. We zoeken de synergiën op met het Expertisecentrum AI van de Vlaamse overheid.

STRATEGIE IN DE PRAKTIJK – ENKELE VOORBEELDEN

ILVO test en valideert AI use cases in de landbouw en voedingssector

Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) ondersteunt bedrijven in de landbouw en voedselproductie bij het testen en valideren van hun AI- en robotica-oplossingen via de Test- en Experimenteer Faciliteit “AgrifoodTEF”. Dit helpt hen om deze oplossingen versneld naar de markt te brengen. Door deze ondersteuning wordt de kloof tussen onderzoek en toepassing van nieuwe technieken verkleind en wordt de kwaliteit van de oplossing voor de eindgebruikers verzekerd. Op die manier bevordert ILVO innovatieve, breed toepasbare oplossingen in de landbouw en voedselproductie en draagt het bij aan de leidende rol die Vlaanderen in Europa speelt als innovatieve landbouwregio.

We zetten AI in voor energieuze renovatie van woningen

Het RE-ENNOVATE project ontwikkelt een zelflerende artificiële intelligentie-module om gepersonaliseerde en gefaseerde renovatietrajecten aan te bieden via een (pre-)offerte van een one-stop provider aan gebouweigenaren. Dit helpt Vlaanderen om de renovatieactiviteit te verhogen en de doelstellingen voor energie-efficiëntie en CO2-reductie te bereiken.

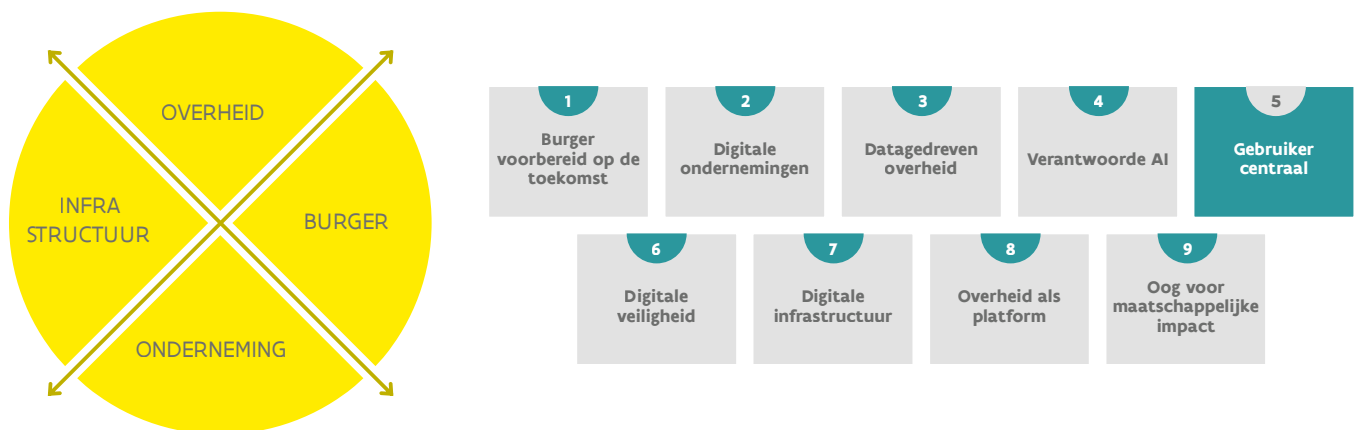
We gebruiken AI om werkzoekenden sneller aan een job te helpen

De VDAB maakt gebruik van AI om de tewerkstellingsgraad te verhogen en werkzoekenden beter te ondersteunen. Een van de belangrijkste toepassingen is de tool ‘jobbereik’, die vaardigheden van werkzoekenden koppelt aan vacatures die ze anders misschien zouden overslaan. Deze AI-tool analyseert CV's en suggereert relevante vacatures op basis van vaardigheden, zelfs als deze niet expliciet in het CV vermeld staan. Daarnaast gebruikt de VDAB AI-modellen om te voorspellen of een werkzoekende binnen zes maanden werk zal vinden, wat helpt bij het prioriteren van hulpverlening.

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

- We versterken de interfederale en interregionale samenwerking zodat we niet afzonderlijk leergeld moeten betalen over alle bestuursniveaus heen (bijv. rond de implementatie van de AI act).
- We ondersteunen lokale besturen in hun implementatie van AI door hen te ontzorgen met gemeenschappelijke kaders en oplossingen (bijv. AI playbook & richtlijnen generatieve AI).

2.5 GEBRUIKER CENTRAAL: INCLUSIEVE DIGITALE DIENSTVERLENING MET PROACTIEVE EN SLIMME DIENSTEN

2.5.1 Ambities

- De Vlaamse overheid en lokale besturen zetten de gebruiker centraal bij het ontwerpen van inclusieve en gebruiksvriendelijke diensten waarbij we processen digitaal herdenken zodat ze maximaal mobiel bruikbaar zijn. Dit omvat een proactieve en slimme dienstverlening met het oog op administratieve vereenvoudiging en automatische rechtentoekenning. De eindgebruiker krijgt eenvoudigweg waar hij recht op heeft.
- Er wordt een consistente overheidsservaring voor burgers, ondernemers, verenigingen en lokale besturen voorzien via de 4 hoofdloketten ondersteund door 1 digitale assistent om de herkenbaarheid en de gebruiksvriendelijkheid te verhogen. De eindgebruiker herkent de overheid in één oogopslag.
- Voor alle eindgebruikers, ook zij die minder digitaal vaardig zijn, bieden Vlaamse en lokale overheden een slimme mix van laagdrempelige, gebruiksvriendelijke en gelijkwaardige kanalen aan waarbij persoonlijk contact mogelijk blijft. De eindgebruiker kan de overheid contacteren zoals hij of zij dat wil.
- De Vlaamse overheid respecteert hierbij het 'no wrong door' principe, dat inhoudt dat als de gebruiker gebruikmaakt van de digitale dienstverlening, hij steeds het meest relevante antwoord terugkrijgt en/of wordt doorverwezen naar de juiste plaats om van die dienstverlening gebruik te maken. De eindgebruiker vindt steeds de juiste weg.

2.5.2 Een schets van de uitdagingen: niet enkel digitale producten, maar ook gebruiksgemak

In termen van digitale overheidsdiensten voor ondernemers behaalt Vlaanderen al de top vijf ranking binnen Europa. Daarnaast is 93% van de **belangrijkste overheidsdienstverlening online beschikbaar** voor burgers in Vlaanderen. Wat de komende jaren extra aandacht behoeft zijn vooral enkele essentiële basisdiensten binnen de familiecontext die nog niet 100% online zijn, zoals de geboorte- en overlijdensregistratie en het aanvragen van een huwelijk. Daarnaast bestaat er ruimte voor verbetering met betrekking tot niet-Belgische burgers en ondernemers.

Uit de Enquête "ICT- en internetgebruik bij huishoudens" van Statistiek Vlaanderen blijkt dat hoewel het gebruik van de digitale dienstverlening van de overheid is toegenomen, Vlaamse burgers nog steeds baat hebben bij het verder **wegnemen van drempels**. Het is essentieel dat de diensten van de Vlaamse overheid en lokale overheden worden ervaren als overzichtelijk, gebruiksvriendelijk en betrouwbaar. Afhankelijk van

opleidingsniveau en leeftijd vinden sommige burgers de weg nog niet naar de diensten van de overheid. Vooral het gebruik van de digitale overheid door **laaggeschoolden en 55-plussers** is lager..

Uit Digimeter 2024-enquête blijkt ook dat de Vlaming de voorkeur geeft aan een **24/7 online dienstverlening in combinatie met fysieke bereikbaarheid**. Hierbij verwachten ze wel dat deze digitale dienstverlening zoveel mogelijk aangeboden wordt **via één centraal online plaats**.

In 2024 gaf 69% van de inwoners van het Vlaamse Gewest tussen 16 en 74 jaar aan dat zij tijdens het voorgaande jaar gebruik gemaakt hadden van de **digitale dienstverlening van de overheid**, wat hoger ligt dan het EU27-gemiddelde (56%). Er is echter wel een **duidelijk verschil in bevolkingsgroepen**: hoogopgeleiden en mensen tussen 25 en 54 jaar hebben vaker digitaal contact met de overheid. In 2024 had 87% van de hoogopgeleiden digitaal contact met de overheid, terwijl dit percentage bij laagopgeleiden 47% was. In contact met de overheid gebruikt men het internet vooral om informatie op te vragen. In 2024 gebruikte 57% in de loop van het voorgaande jaar het internet om **informatie over zichzelf op te zoeken** (zoals informatie in verband met het pensioen, gezondheid, werk...).

Uit de **eGovernment Benchmark**, een jaarlijkse evaluatie van de digitale overheden in Europa die in opdracht van de Europese Commissie wordt uitgevoerd, blijkt dat **Vlaanderen uitblinkt in gebruikersgerichtheid van de digitale overheid**. Er blijven natuurlijk uitdagingen op het vlak van digitale inclusie. Op de andere dimensies scoort Vlaanderen ook fors hoger dan het Europese gemiddelde. Voor de transparantie van dienstverlening, datagebruik en beleids- en dienst-ontwikkeling is de Vlaamse score 11 punten hoger dan het Europese gemiddelde, voor de digitale bouwstenen (elektronische identificatie, elektronische documenten, het vooraf invullen van persoonlijke data en het faciliteren van een persoonlijke mailbox) is de Vlaamse score 8 punten hoger en qua grensoverschrijdende dienstverlening (dat wil zeggen, dienstverlening aan niet-Belgische gebruikers) scoort Vlaanderen 15 punten hoger. Vlaanderen kent hierbij de sterkste groei in de dimensie digitale bouwstenen. Dit is met 9 punten gestegen ten opzichte van vorig jaar.

Er worden steeds meer eisen gesteld aan digitale dienstverlening (qua veiligheid, inclusie, ...) en de veranderingen volgen elkaar snel op, wat de **uitdagingen bij lokale besturen** verhoogt gezien ze vaak niet over voldoende middelen en capaciteit beschikken. Daarnaast zijn **verschillende bestuursniveaus** betrokken in de dienstverlening die men wil gaan digitalisering wat extra complexiteit veroorzaakt en een gecoördineerde aanpak noodzaakt. **Interbestuurlijk samenwerken** helpt niet alleen om bureaucratische hindernissen te overwinnen, maar zorgt er ook voor dat de digitale transformatie ten goede komt aan alle burgers, ondernemingen en verenigingen in de regio.

“ik wil één centraal platform waar ik meldingen kan doen voor mijn (ver)bouwplannen, zonder zelf te moeten uitzoeken bij welke instantie ik moet zijn, en waarbij ik op één plek de status van mijn melding kan opvolgen”

- BART, VLAMING MET BAKSTEEN IN DE MAAG

2.5.3 Enkele lopende initiatieven

Vier hoofdloketten	Ondersteuning	Kwaliteit	Rechtenverkenner
- Mijn Burgerprofiel voor de digitale dienstverlening aan de burger - E-loket Ondernemers - Verenigingsloket - Loket Lokale Besturen	1700 contactcenter als ondersteuning voor vragen eindgebruikers (ook ondernemers, bv.) m.b.t. digitale dienstverlening	Aftoetsingsinstrument voor (ver)nieuwe digitale dienstverlening om te voldoen aan kwaliteitsnormen en criteria rond gebruiksvriendelijkheid en digitale inclusie.	Rechtenverkenner geeft een online overzicht van sociale rechten (premies en andere voordelen) op het vlak van onderwijs, arbeid, wonen, welzijn, energie, vervoer, justitie, ...

2.5.4 Gebruiker Centraal: hiermee willen we het verschil maken

We ontwikkelen een samenhangende en inclusieve overheidsservaring voor de digitale dienstverlening voor burgers, ondernemingen, verenigingen en lokale besturen

De Vlaamse overheden streven naar een samenhangende en inclusieve overheidsservaring **via de hoofdloketten** waarin de digitale dienstverlening gebundeld wordt voor ondernemingen, verenigingen en lokale besturen, over bestuursniveaus heen (incl. dienstverlening gelinkt aan **'levensgebeurtenissen'** zoals bepaald in het Europese beleidsprogramma voor het digitale decennium³).

Door een **herkenbare en inclusieve gebruikerservaring** en door **maximale adoptie van de gemeenschappelijke bouwstenen**, wordt er bekomen dat eindgebruikers via een consistente overheidsservaring weten waar ze voor welke dienstverlening terecht kunnen en wordt het eenvoudiger om **volwaardige klantreizen** aan te bieden via de hoofdloketten.

We ontwikkelen één digitale assistent voor 24 op 7-advies

De digitale assistent helpt burgers, ondernemers, verenigingen en overheidsmedewerkers bij het gemakkelijker vinden en begrijpen, aanvragen en opvolgen van de dienstverlening van de overheid, op maat van de eigen situatie en inzetbaar over kanalen en loketten heen. Niet alleen informatief en reactief, ook transactioneel en proactief. Niet enkel met generieke informatie, maar met informatie en dienstverlening op maat.

We organiseren ons op een omnikanaalbenadering met persoonlijk contact

De eindgebruiker krijgt via het juiste kanaal (online, telefonisch of fysiek) toegang tot de gepaste dienstverlening op het juiste moment. Dit wordt door de Vlaamse overheid verder uitgewerkt in een **Vlaams dienstverleningscharter**.

We verzekeren daarbij altijd de mogelijkheid om te kunnen gebruikmaken van een **persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact** met overheidsmedewerkers. Daarom blijven we inzetten op digitale inclusie, om ervoor te zorgen dat alle inwoners ergens terecht kunnen met hun digitale leervragen of hulpvragen bij online dienstverlening, bijvoorbeeld via de digibanken.

We ontwerpen de digitale dienstverlening in co-creatie met de gebruiker

De kennis binnen de Vlaamse overheid over het toegankelijk en inclusief ontwerpen van digitale dienstverlening wordt versterkt. Daarbij is het belangrijk om te **luisteren naar de feedback van gebruikers** en het gebruik van onze digitale dienstverlening te evalueren om de noden van onze gebruikers beter te kennen en de digitale dienstverlening daarop aan te passen. Dit wordt geconcretiseerd via een ontwerpsysteem, een feedbackinstrument, een living lab en een toolbox ter ondersteuning.

We werken aan proactieve dienstverlening en automatische rechtentoekenning

Vlaanderen maakt werk van een overheid die niet wacht, maar vooruitkijkt, door data en AI slim en verantwoord te benutten en op het juiste moment **proactief de gepaste dienst of de voordelen** waar je recht op hebt aan te bieden. Via een wetgevend initiatief worden de drempels voor proactieve dienstverlening weggenomen.

We ontwikkelen één gebruiksvriendelijke toegang tot persoonlijke gegevens in datakluizen

Binnen de Vlaamse overheid, maar ook bij andere overheden en private spelers worden steeds meer digitale kluizen aangeboden waarin data en documenten opgeslagen, gedeeld of geraadpleegd kunnen worden. Door een **eenduidige en gebruiksvriendelijke toegang tot datakluizen** te voorzien, vinden burgers deze gegevens en documenten makkelijk terug, en kunnen ze die snel delen.

We verbeteren de digitale toegankelijkheid

Inter richt zich op het bevorderen van digitale toegankelijkheid en inclusie in Vlaanderen als ondersteunings- en controleorgaan in het kader van de EU-richtlijn webtoegankelijkheid. Daarnaast werkt Inter samen met Digitaal Vlaanderen om de digitale dienstverlening van de Vlaamse overheden te verbeteren.

STRATEGIE IN DE PRAKTIJK – ENKELE VOORBEELDEN

We faciliteren geïntegreerde en doelgerichte zorg en ondersteuning

Met Alivia kunnen personen met een zorg- en ondersteuningsnood, mantelzorgers, zorgverleners en welzijnswerkers een digitaal- zorg en ondersteuningsplan opstellen en opvolgen en wordt de doelgerichte en geïntegreerde zorg in Vlaanderen mee ondersteund.

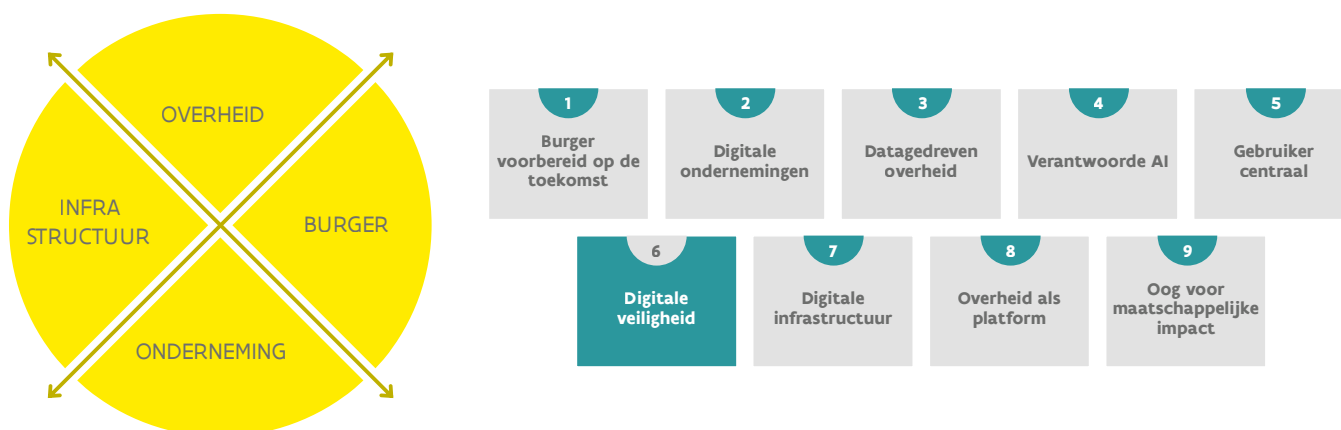
We zorgen voor automatische rechtentoekenning in het Groeipakket

In het Groeipakket (de vroegere kinderbijslag in Vlaanderen) zetten we in op automatische toekenning van de basisbedragen en de toeslagen. Meer dan 99% van de uitbetaalde bedragen, met uitzondering van de zorgtoeslag, worden volledig automatisch toegekend, zonder dat een aanvraag van de gezinnen nodig is. We omkaderen dit met een duidelijke verantwoording aan de gezinnen over de uitbetaalde bedragen en een intensieve contactmogelijkheid met de overheid, via fysieke loketten, telefonische contactmogelijkheden en online informatieverstrekking.

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

- Lokale besturen ondersteunen in mensgericht ontwerpen van digitale dienstverlening (via Citydeal toolbox)
- Lokale besturen vanaf de conceptfase betrekken bij de ontwikkeling van digitale dienstverlening en voldoende inzicht geven in de interbestuurlijke roadmap zodat elk bestuursniveau zich tijdig kan aligneren.
- Uniforme dienstverlening met een consistente overheidsservaring via de hoofdloketten is enkel mogelijk via een goede interbestuurlijke samenwerking die zorgt voor interoperabele connectie met federale applicaties en vlotte toegang tot databronnen zodat het only once principe en maximale proactiviteit mogelijk is bij het aanbieden van digitale dienstverlening.
- Samenwerking rond de verdere ontwikkeling van de eBox tot officiële virtuele postbus voor burgers en ondernemingen, inclusief de eliminatie van meerdere meldingskanalen.
- Het interfederaal burgerportaal MijnGezondheid.be voor gedeelde zorggegevens en beheer van toegang door de burger.

2.6 DIGITAAL VEILIG VLAANDEREN

2.6.1 Ambities

- ▶ Digitalisering biedt veel kansen maar brengt ook risico's met zich mee. Onze economie, democratie en samenleving zijn afhankelijk van veilige en betrouwbare digitale voorzieningen. De groei van AI-diensten zal de uitdagingen op het gebied van digitale veiligheid en autonomie van de regio verder vergroten. Investeren in een digitaal veilig Vlaanderen is een noodzakelijke investering voor de toekomst van onze regio. Ook het Vlaams Defensieplan erkent de noodzaak om cyberveiligheid hoog op de agenda te zetten en te houden.
- ▶ De Vlaamse overheid streeft naar een robuuste digitale beveiliging door middel van gekwalificeerd personeel, adequate procedures en samenwerking met lokale, regionale en federale instanties. Het Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid speelt hierbij een centrale rol.
- ▶ Vlaanderen is voorbereid op cyberaanvallen en de Vlaamse overheidsmedewerkers hebben de nodige competenties en procedures om de digitale overheid adequaat te beveiligen.
- ▶ Het vertrouwen van burgers en ondernemers in de digitale overheid staat of valt met een goede beveiliging. Het is belangrijk om in te zetten op opleiding en bewustwording zodat de Vlaamse overheid en de lokale besturen beschikken over voldoende kwalitatief geschoolde medewerkers die in staat zijn een correct en objectief veiligheidsbeleid te ondersteunen en uit te voeren.
- ▶ We willen Vlaamse ondernemingen activeren om een gedegen cyberveiligheidsbeleid uit te werken zodat ze beschermd zijn tegen eventuele cyberincidenten en voorbereid zijn om adequaat te reageren bij een cyberincident.
- ▶ Burgers & ondernemers beschikken over de juiste vaardigheden en tools om zich adequaat te beveiligen in een online context.

2.6.2 Een schets van de uitdagingen: veiligheid waarborgen in complexe context

Technologische vooruitgang zorgt voor een toenemende digitalisering, wat zowel kansen als risico's met zich meebrengt. **Cyberbedreigingen** zoals onder meer hacking, malware, DDOS-aanvallen en datalekken zijn dagdagelijks aanwezig en hebben tot meer bewustzijn rond cybersecurity geleid.

Er is evenwel een **tekort aan cybersecurityprofessionals** in Vlaanderen, wat leidt tot veel openstaande vacatures. Het onderwijsaanbod moet beter aansluiten op de behoeften van de sector en het

onderwijsaanbod moet worden uitgebreid om meer experts te produceren.

Daarnaast is er een **verhoogde complexiteit** door continu veranderende digitale **technologieën** en gerelateerde Europese **regelgeving**. Daarom is het essentieel om te investeren in **onderzoek & innovatie** om voldoende kennis te vergaren over de nieuwste technologische ontwikkelingen. Het creëren van **kenniscentra** die deze kennis verzamelen en verspreiden is cruciaal om niet telkens opnieuw leergeld te betalen en om te ontzorgen in deze complexe omgeving.

Nog te vaak leiden ondernemingen financiële schade en/of zien ze cruciale bedrijfsprocessen dagen- of wekenlang stilvallen als een gevolg van een cyberincident. De Cybersecurity-barometer (2024) toont wel aan dat **steeds meer Vlaamse ondernemingen investeren in cyberveiligheid**. Zo zit de adoptie van meer geavanceerde technische maatregelen (bijhouden van log files, periodieke ICT-veiligheidsanalyse, ICT-veiligheidstesten, en biometrische authenticatietechnieken) en beheersprocedures in de lift en beschikken ook steeds meer Vlaamse ondernemingen (23,4%) over een Cybersecurity-beleidsdocument of plan waarin bedrijven een coherent geheel van acties en procedures inzake Cybersecurity uitwerken. **Kmo's blijven echter nog steeds achter** in vergelijking met grotere ondernemingen. Ondernemingen blijven bovendien hun Cybersecurity-maturiteit onderschatten en zetten nog steeds onvoldoende in op opleiding van hun personeel.

Tenslotte staat de Vlaamse overheid voor de uitdaging om haar eigen **digitale autonomie, digitale soevereiniteit en digitale veiligheid** te versterken. Dit betekent dat de Vlaamse overheid over het vermogen dient te beschikken om zelfstandig controle en regie te voeren over haar digitale infrastructuur, technologieën en data, en deze adequaat te monitoren en te beveiligen. We volgen hierbij de Europese strategie rond cloud & digitale infrastructuur.

“Ik wil zekerheid dat mijn persoonlijke gegevens veilig zijn wanneer ik ze online deel met de overheid, zodat ik zonder zorgen digitale overheidsdiensten kan gebruiken.”

- GRIET, BEZORGDE BURGER

2.6.3 Enkele lopende initiatieven

Informatie-classificatieraamwerk	Centrale veiligheids-bouwstenen	Verbetertrajecten voor ondernemingen	Future-proof
Een instrument om mensen en middelen efficiënt in te zetten in functie van het beoogde veiligheidsniveau en de kwaliteit van de dienstverlening, in lijn met EU wetgeving (zoals NIS2)	De veiligheids-bouwstenen zijn de centrale bouwstenen die het toegangsbeheer en de specifieke behoeften van de Vlaamse overheidsdiensten implementeren. Raamcontract tussen Vlaamse overheid en itsme voor Vlaamse overheid, lokale besturen én scholen brengt gemakkelijk aanmelden en digitaal handtekenen naar elke Vlaming.	Steun voor het inkopen van extern advies en begeleiding bij door VLAIO erkende dienstverleners met als doel de CS-maturiteit bij ondernemingen te verhogen	We exploreren proactief nieuwe technologische mogelijkheden rond o.a. versleuteling via quantumtechnologie via de onderzoeksgroep Computerbeveiliging van KU Leuven en het onderzoekscentrum imec.

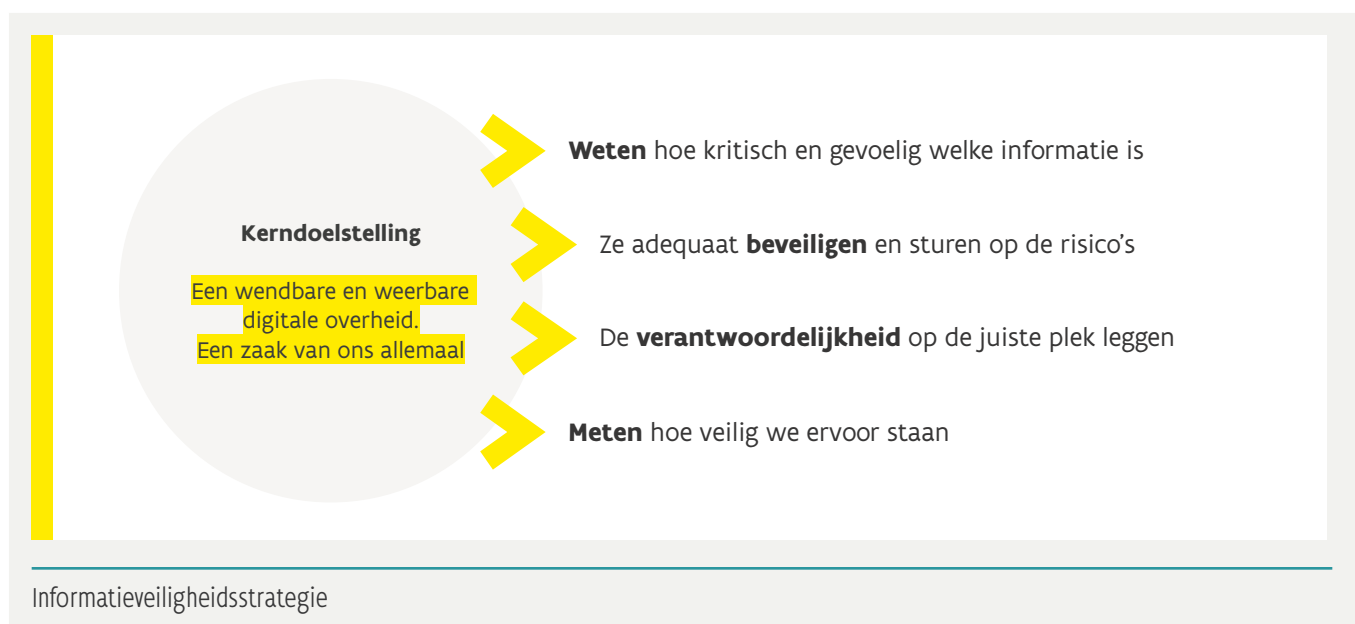
2.6.4 Digitaal veilig Vlaanderen: hiermee willen we het verschil maken

We versterken de Vlaamse digitale weerbaarheid met het Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid

Het Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid werkt tegen eind 2025 de geactualiseerde beleidsstrategie “Digitale veiligheid op Vlaams en lokaal niveau” uit.

Het Centrum zorgt voor de operationalisering van het Vlaamse digitale veiligheidsbeleid met aangepast ondersteuningsaanbod voor de Vlaamse entiteiten en lokale besturen, het Vo-CyberResponseTeam (CRT) helpt de administraties mochten er zich toch incidenten voordoen. Tenslotte volgt het Centrum de implementatie van het veiligheidsbeleid op (toezichthoudende rol).

Het Centrum is dé gemandateerde gesprekspartner voor het Centrum voor Cybersecurity België en andere regionale of internationale cyberveiligheidsinstanties en het Crisiscentrum Vlaamse overheid voor de thematiek digitale veiligheid.

We maken een specifiek actieplan Cybersecurity voor het Vlaamse Onderwijs

Met de groeiende digitalisering van het onderwijs neemt ook het risico op cyberaanvallen toe. Scholen worden steeds vaker een doelwit voor cybercriminelen vanwege de waardevolle informatie die ze beheren, zoals persoonsgegevens van leerlingen en leraren en andere gevoelige gegevens. Het onderwijsactieplan cybersecurity⁴ 2024-2026 rolt o.a. kaders uit voor een goede cyberbeveiliging in het leerplichtonderwijs om informatieveiligheid en privacy binnen het onderwijs op een wenselijk niveau te brengen. De acties worden ondersteund door een sensibiliseringscampagne.

We zetten verder in op het beleidsplan Cybersecurity voor ondernemingen

Het implementatieluik van de Cybersecurity beleidsagenda heeft als doelstelling de maturiteit rond informatieveiligheid bij Vlaamse ondernemingen te **verhogen**. Specifieke aandacht gaat hierbij naar de adoptie van innovatieve Cybersecurity-technologieën bij innovatieleiders en/of digitale productbouwers en het ondersteunen van Cybersecurity-ondernemerschap, met bijzondere aandacht ook voor het ondersteunen van de doorstroom van onderzoeksresultaten richting de Vlaamse ondernemingen. Het verhogen van de Cybersecurity-maturiteit bij kmo's is eveneens een belangrijk onderdeel van het CS-beleid maar zit vervat in

het actieplan digitalisering kmo's

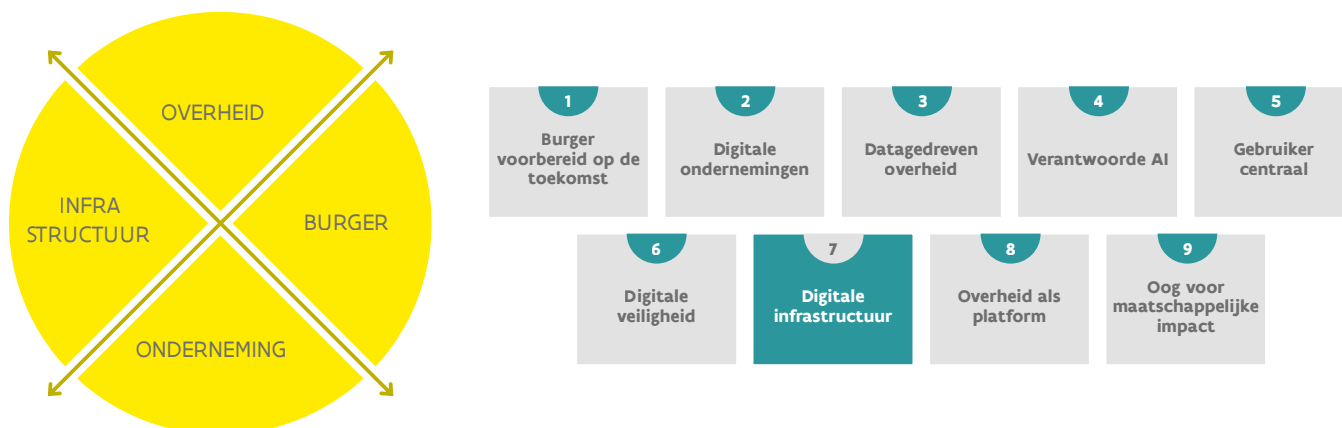
We ontwikkelen een beveiligde verwerkingsomgeving voor gevoelige gegevens

Vlaanderen ontwikkelt een beveiligde verwerkingsomgeving die voor onderzoek-, innovatie- en beleidsdoelstellingen kan worden gebruikt om gevoelige gegevens toegankelijk te maken voor hergebruik en om controlemechanismen te voorzien om privacy schending en misbruiken tegen te gaan. Dit past in het Europees kader om meer gegevens beschikbaar te maken voor onderzoek, innovatie en beleidsinformatie.

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

- De Vlaamse administraties blijven inzetten op afstemming en coördinatie op federaal en Europees niveau. We zetten de goede samenwerking met CCB op federale niveau verder.
- Het Vlaams Centrum voor Digital Veiligheid zet in op ondersteuning voor de NIS2-implementatie op Vlaams en lokaal niveau.
- Preventief (verhogen bewustzijn, campagnes en sensibilisering publiek + privaat) en reactieve ondersteuning voor Vlaamse entiteiten en lokale besturen bij incidenten

2.7 DUURZAME INFRASTRUCTUUR

2.7.1 Ambities

- ▶ Vlaanderen wil een slimme regio zijn met een performante fysieke en digitale infrastructuur.
- ▶ Vlaanderen streeft naar 100% 5G-dekking om het gebruik van slimme technologie ook in afgelegen gebieden in Vlaanderen mogelijk te maken. We willen ook de voorbereiding voor 6G opstarten zodat de uitrol tijdig kan aanvangen. Daarnaast wordt ook de uitrol van glasvezelnetwerken verder gestimuleerd.
- ▶ In lijn met de Europese agenda zet Vlaanderen volop in op onderzoek en ontwikkeling van toekomstbestendige infrastructuur via de strategische onderzoekscentra en maakt volop computerkracht voor onderzoek en ontwikkeling beschikbaar. Imec speelt een cruciale rol in de halfgeleiderproductie wereldwijd via haar onderzoek.
- ▶ Vlaanderen is een voorbeeld van duurzame uitrol van nieuwe infrastructuur om een leidende rol te nemen in de dubbele transitie ('twin transition') met meer duurzaamheid én meer inzet van technologie en digitalisering.

2.7.2 Een schets van de uitdagingen: achterstand op het vlak van infrastructuur bijbenen

Halfgeleiders zijn essentiële bouwstenen van de digitale economie. Door geopolitieke spanningen en wereldwijde crisissen wil de Europese Unie de **halfgeleiderproductie naar Europa terugbrengen**.

Op het gebied van **onderzoek en ontwikkeling**, is het **opbouwen van expertise en infrastructuur** voor toekomstige technologieën (zoals kwantumtechnologie) cruciaal zodat de volgende generatie onderzoekers en technici tijdig wordt voorbereid. Ondernemingen moeten vlotter hun weg vinden naar beschikbare computerkracht en er is behoefte aan stabiele financiering om investeringen in infrastructuur en personeel te waarborgen.

Idealiter is de digitale transformatie ook een **duurzame transitie**, maar er zijn ook negatieve effecten zoals het **toenemende energieverbruik** door de toepassing van IT en het gebruik van schaarse materialen voor apparatuur. Het is belangrijk om duurzaam met digitale data en hardware om te gaan en **maximale efficiëntie** na te streven bij digitale toepassingen. Digitale transformatie kan **ook bijdragen aan de verduurzaming** door fysieke processen te vervangen door digitale.

Hoewel Vlaanderen volledig is gedekt met hogesnelheidsnetwerken, loopt het achter op het gebied van connectiviteitsnelheden van 1Gbps en hoger vanwege de **trage uitrol van glasvezel** naar woningen (19%

dekking). Ook de aanzienlijke vertraging bij de toekenning van 5G-licenties, die pas in juni 2022 werd afgerond, heeft geleid tot een **late 5G-uitrol**. Ondertussen is 91% van Vlaanderen gedekt met 5G en dat zal verder toenemen met de voorziene 5G-dekkingsverplichtingen in de 5G-licenties.

2.7.3 Enkele lopende initiatieven

Innovatie	5G+Glasvezel	Onderwijs	Duurzaam
De convenanten van de strategische onderzoekscentra imec, VIB, VITO, ILVO, Flanders Make garanderen dat Vlaanderen blijft inzetten op grensverleggende innovatie van wereldniveau.	Omzetting gigabit infrastructure act om de drempels te verlagen voor de uitrol van glasvezel en 5G zodat de Vlaming van breedbandnetwerken aan de hoogste snelheid kan blijven genieten.	We zorgen via de uitrol van glasvezeltoegang naar scholen dat de digitale onderwijsinfrastructuur up-to-date wordt gehouden	Duurzaamheidsclausules in de ICT-raamcontracten zorgen ervoor dat de Vlaamse overheid haar eigen digitale infrastructuur (ICT & data) zo duurzaam mogelijk inzet.

2.7.4 Duurzame infrastructuur: hiermee willen we het verschil maken

We ondersteunen Imec als wereldwijde speler in halfgeleiderproductie

Vlaanderen ondersteunt imec, het grootste Europese onderzoekscentrum op gebied van nanotechnologie, bij het uitbouwen van een R&D-pilootlijn voor chiptechnologie in het kader van de European Chips Act met bijzondere aandacht voor valorisatie voor Vlaanderen. De NanoIC pilootlijn van Imec is de grootste in Europa en positioneert Vlaanderen als een koploper in de uitrol van het 'Chips for Europe initiative'. Dit initiatief van de EU is gericht op het versterken van haar leiderschap in geavanceerde technologieën die een significante impact zullen hebben op computers, communicatie, mobiliteit, energie en gezondheid.

Vlaanderen zet verder in op initiatieven vanuit de Chips Act om het bredere halfgeleiders-ecosysteem, inclusief quantumtechnologie, in Vlaanderen te ontwikkelen. Een Vlaamse aanpak rond verankeren en versterken van het industriële weefsel van de micro-elektronica-sector wordt ontwikkeld om lab-to-fab acceleratoren en de productiecapaciteiten te stimuleren. Het Vlaamse Chips Competence Center (FC3) consortium (UGent, KULeuven & UAntwerpen) stimuleert samenwerking en kennisdiffusie ten dienste van ondernemingen en onderzoeksinstituten in Europa.

“De concentratie van getalenteerde mensen, van ongeëvenaarde infrastructuur en van innovatieve partners, zorgt ervoor dat imec de krijtlijnen uittekent van de technologie van de toekomst. Imec had deze unieke positie nooit kunnen bereiken zonder de veertig jaar lange steun van de Vlaamse overheid. Het stelt Vlaanderen in staat om de komende jaren een cruciale voortrekkersrol te spelen in de Europese Chips Act.”

LUC VAN DEN HOVE - CEO IMEC

We investeren in hoogbeveiligde opslag- en rekencapaciteit voor onderzoek & innovatie in Vlaanderen

Voor de opslag en analyse van gevoelige data is het aangewezen om geen gebruik te maken van commerciële aanbieders die vaak ook niet Europees zijn. Gerichtte investeringen in de Vlaamse SuperComputer (VSC) en de Europese High Performance Computing (Euro HPC) LUMI infrastructuur maakt dit mogelijk.

Het Vlaams Supercomputer Centrum stimuleert de ontwikkeling van een robuust en innovatief High Performance Computing (HPC) ecosysteem door te investeren in geavanceerde infrastructuur, het opbouwen van menselijk kapitaal en het bevorderen van samenwerking tussen academie, ondernemingen en overheid.

Tegelijkertijd zorgt actieve deelname aan EuroHPC AI-initiatieven en kwantumcomputing-projecten ervoor dat Vlaanderen voorop blijft lopen in de transitie naar de volgende generatie computertechnologieën.

We zetten EU middelen optimaal in en bevorderen Europese samenwerking

Vlaanderen is een aantrekkelijke kennis- en innovatieregio voor digitalisering. Dit blijkt uit de bovengemiddelde deelname van Vlaamse stakeholders aan digitaal onderzoek binnen het Europese kaderprogramma Horizon Europe en aan de implementatie van digitale technologieën via financiering van het Digital Europe Programma, in vergelijking met andere regio's en lidstaten.

Deelname aan dergelijke programma's en samenwerking met andere regio's binnen Europa kan Vlaanderen helpen bij het behalen van de eigen doelstellingen. Bovendien wordt dit gestimuleerd binnen het Europese beleidsprogramma Digitaal Decennium¹, onder meer via de mogelijkheid tot het oprichten van European Digital Infrastructure Consortia, een piste waarop Vlaanderen vandaag al inzet (bijv. Local Digital Twins).

Deze deelname verloopt momenteel echter nog weinig gestructureerd en voornamelijk bottom-up, vanuit het perspectief van Vlaamse actoren in plaats van een strategische aanpak op Vlaams niveau. Hoewel de belangen vaak overlappen, blijven hierdoor veel kansen onbenut om Vlaanderen als geheel te versterken. Daarom zullen we vanuit onze verschillende entiteiten de opportuniteiten binnen Europese programma's beter opvolgen en onderzoeken hoe we hier structureel op kunnen aanhaken.

Hierbij streven we meer samenwerking met Europese regio's na zodat we niet afzonderlijk leergeld moeten betalen en schaalgroottes bekomen bij investeringen in chipproductie, supercomputingcapaciteit, dataruimten en AI-capaciteit.

We verduurzamen de Vlaamse industrie

Flanders Make heeft test- en experimenteerfaciliteiten (TEF) & accelerator van duurzame productielijnen en Log!Ville voorziet innovatie in Vlaamse logistieke sector om te verduurzamen.

STRATEGIE IN DE PRAKTIJK – EEN VOORBEELD

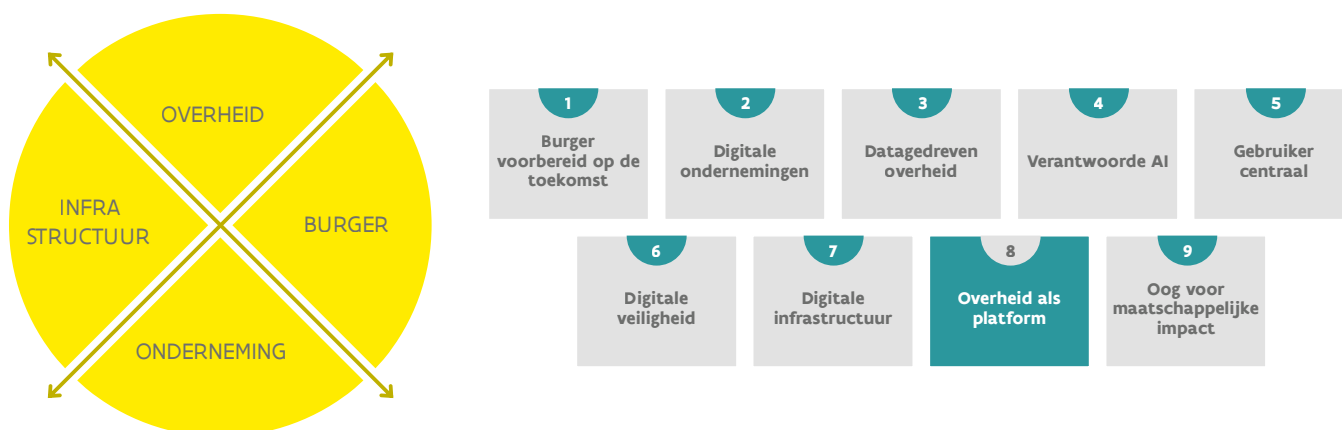
We investeren in intelligent transportsysteem voor veiliger, vlotter en duurzamer verkeer

De Vlaamse overheid wil het verkeer veiliger, vlotter en duurzamer maken en daarvoor hebben we een toekomstbestendige digitale infrastructuur nodig. Daarom investeert Vlaanderen in Geconnecteerde Intelligente Transportsystemen (G-ITS), screent ze regelgeving opdat geconnecteerde, coöperatieve en autonome mobiliteit (CCAM) mogelijk worden gemaakt, en zet ze in op verdere digitalisering en optimalisering van bestaande digitale platformen. Daarnaast zet Vlaanderen in op digital tweelingen (o.a. via sensornetwerk in de haven van Antwerpen) en digital asset management.

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

- Het Broadband Competence Office bij FOD Economie zorgt voor interfederale coördinatie en ondersteuning rond drempelverlagende maatregelen en beleid voor de uitrol van glasvezel en 5G
- Samenwerken met het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) die de beveiliging en bescherming van kritieke infrastructuren in ons land coördineert.

2.8 VERSNELD DIGITAAL TRANSFORMEREN NAAR OVERHEID ALS PLATFORM

2.8.1 Ambities

- ▶ In een performante, klantgerichte en efficiënte overheid richten organisaties zich elk op hun specifieke kerntaken. Om de digitale strategie binnen de Vlaamse overheid waar te maken, wordt de rol van Digitaal Vlaanderen versterkt als klantgedreven gemeenschappelijke dienstverlener. Op die manier kan Digitaal Vlaanderen schaalvoordelen op de markt detecteren en realiseren en door gespecialiseerde ondersteuning de entiteiten ondersteunen in het realiseren van de Vlaamse doelstellingen.
- ▶ Bij het uitbouwen van de gemeente van de toekomst kunnen lokale besturen gebruik maken van bestaande digitale bouwstenen en van een ondersteuningsaanbod dat doorheen de jaren door de Vlaamse overheid is opgebouwd. Die gespecialiseerde oplossingen hebben hun deugdelijkheid in meerdere besturen bewezen en kunnen verder uitgerold worden. Ze stellen lokale besturen in staat om snelheid te nemen in hun digitale ontwikkeling. Bovendien zorgen ze voor stroomlijning en standaardisering van de architectuur binnen lokale besturen.

2.8.2 Een schets van de uitdagingen: ontzorgen in de digitale complexiteit

Het digitale landschap is **voortdurend in ontwikkeling** en wordt gekenmerkt door **een snelle opkomst** van nieuwe technologieën en verdere digitalisering. Dit zorgt voor een **complexe omgeving** waarin overheden moeten opereren. Om deze complexiteit te beheersen, werd Digitaal Vlaanderen als gemeenschappelijk dienstencentrum gecreëerd.

Een belangrijk aspect is het voorkomen dat elke entiteit **afzonderlijk leergeld** moet betalen. Dit kan onder andere worden bereikt door de ontwikkeling van **gemeenschappelijke bouwstenen** en het **maximaliseren van hergebruik**. Zo verbeteren de Vlaamse entiteiten hun efficiëntie en effectiviteit. Dit leidt tot nieuwe oplossingen en meer mogelijkheden in digitaliseringsprojecten, en creëert **schaalvoordelen** door technische kennis en competenties van experts te centraliseren.

Een efficiënte werking van de overheid omvat onder andere het verbeteren van de **samenwerking** tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken met data en technologie. Deze samenwerking zal leiden tot een **betere en efficiënte werking** van de Vlaamse overheid en lokale besturen tot een **klantgerichte** overheid.

2.8.3 Enkele lopende initiatieven

ICT-raamcontracten	VRD3-investeringsprogramma	Gemeenschappelijk dienstencentrum	Ondersteuning aan lokale besturen
Vlaamse entiteiten kunnen via deze overeenkomsten IT-diensten en producten op een gestandaardiseerde en efficiënte manier aanschaffen.	Vlaanderen voorziet een overheidsbreed investeringsprogramma Vlaanderen Radicaal Digitaal 3 om gericht en vanuit één strategie de digitale transformatie naar de overheid als platform versneld waar te maken.	Digitaal Vlaanderen biedt als gemeenschappelijk dienstencentrum voor de Vlaamse overheid een breed scala aan digitale diensten en platformen die de digitale transformatie van Vlaamse en lokale besturen ondersteunen.	Agentschap Binnenlands Bestuur in samenwerking met het Smart Region Office faciliteert een raamwerk om digitalisering op lokaal niveau te prioriteren met een sterke focus op efficiëntie, samenwerking en burgersvriendelijkheid.

2.8.4 Overheid als platform: hiermee willen we het verschil maken

We versterken de centrale rol van Digitaal Vlaanderen

Het beleid, de strategie en het gebruik van de gemeenschappelijke bouwstenen worden centraal bepaald, in overleg met het Voorzitterscollege en het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid. De architectuur, interoperabiliteit en efficiëntie van digitale initiatieven worden centraal georganiseerd en opgevolgd door Digitaal Vlaanderen. Het projectmanagement voor digitale transformatieprojecten wordt eveneens door Digitaal Vlaanderen opgenomen, of gebeurt in nauwe samenspraak.

We maken de centrale bouwstenen dé norm in elk digitaal project.

Om de schaalvoordelen maximaal te kunnen benutten wordt het gebruik van centrale en interbestuurlijke bouwstenen van de digitale overheid de norm in elk digitaal project. Om de efficiëntie verder te verhogen, brengt Digitaal Vlaanderen deze samen in één gemeenschappelijk, open, modulair en herbruikbaar platform ("overheid als platform"). Digitaal Vlaanderen versterkt de maturiteit van de bouwstenen en voorziet waar nodig in 24/7 bedrijfszekerheid.

"In deze digitale tijden moeten we onze processen durven herdenken en naar de meest efficiënte en gebruiksvriendelijke oplossing zoeken, over niveaus heen, met natuurlijk aandacht voor de lokale verschillen."

- YOURI SEGERS, CHIEF DIGITAL OFFICER STAD ANTWERPEN

We ondersteunen de digitale transformatie van lokale besturen

Vlaanderen maakt werk van een versnelde digitalisering van de overheid in nauwe samenwerking met de lokale besturen door voort te bouwen op de goede praktijken die voortvloeiden uit de projecten 'Gemeentehuis van de Toekomst' en door ervoor te zorgen dat deze zo breed mogelijk toepassing vinden. Oplossingen uit dit programma kunnen via het 'Lokaal Digitaal'-programma opgeschaald worden naar meer lokale besturen.

Binnen de schoot van de Smart Region Board en in nauw overleg tussen de Minister-president en de minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur wordt bekeken welke efficiëntiewinsten er te halen vallen als er onder regie van de lokale besturen een ICT-ondersteuningsstructuur voor alle lokale besturen zou ontstaan waarin

de Lokaal Digitaal filosofie wordt verankerd. Een noodzakelijke voorwaarde daarvoor is wel dat bestaande ICT-ondersteuningsstructuren van de lokale besturen erin opgaan of een andere bestemming krijgen.

Een ICT-ondersteuningsstructuur heeft ook nood aan een operationeel samenwerkingsmodel voor overleg en prioritering. Hiervoor biedt het strategisch raamwerk voor digitalisering lokale besturen een eerste opstap tot een kader waarbij prioriteiten en belangen rond digitalisering interbestuurlijk geëvalueerd en geprioriteerd worden in één portfolio om daarna over te gaan tot gecoördineerde acties.

We werken standaarden en architectuur verder uit

Binnen de Vlaamse overheid zijn er standaarden uitgewerkt in samenwerking met andere overheden en privébedrijven.

Het expertisecentrum Interoperabiliteit ondersteunt entiteiten om de drempels voor het uitwisselen van informatie weg te werken en de efficiëntie van data delen te verhogen. Het expertisecentrum werkt standaarden en praktische richtlijnen uit. Een voorbeeld zijn de OSLO-standaarden waarmee Digitaal Vlaanderen samen met haar partners inzet op semantische en technische interoperabiliteit: door betekenis van informatie te standaardiseren kunnen we het 'only once'-principe realiseren.

Wat betreft de enterprise architectuur voor een lokaal bestuur zijn er modellen waar verschillende partners toe bijdragen en die een leidraad vormen voor besturen die een inhaalbeweging wensen te maken. Zo is er de Vlaamse Open City Architectuur (VLOCA) als overkoepelende Vlaamse structuur om de veelheid aan lokale initiatieven te stroomlijnen.

We zetten in op verantwoord gebruik van data & AI in de cloud

We maken werk van een vernieuwde Vlaamse cloudstrategie (zie kader) die een antwoord biedt op de bezorgdheden rondom het verantwoord verwerken van persoonlijke gegevens en het gebruik van AI-algoritmes in de cloud. We volgen hierbij de Europese strategie rond cloud & digitale infrastructuur.

Strategische principes

We kiezen voor een publieke cloud-first strategie

Evalueer eerst cloud vooraleer andere alternatieven te beschouwen.

Dit is in de praktijk geen 'cloud only' strategie.

We voorzien een multi-cloud aanbod

Zodat entiteiten individueel telkens de meest efficiënte en geoptimaliseerde keuze kunnen maken.

Alle entiteiten maken een plan van aanpak die past in een cloud adoptie pad

Hierdoor kunnen entiteiten zich identificeren in een bepaalde fase en de hieraan gekoppelde acties als doel voorop stellen om de cloudstrategie te concretiseren.

We garanderen continuïteit via een hybride cloud architectuur

Zal gebruikt worden bij een cloud migratie.

We werken VO breed risicobeheersmaatregelen uit

Dit om de informatieveiligheid te garanderen, de risico's in kaart te brengen en te mitigeren.

We benutten maximaal de software- en platformdiensten van de cloud

Zodoende geen eigen platformen en infrastructuur te moeten inrichten en onderhouden.

Cloudstrategie

Hoe werkt Vlaanderen samen met andere overheden?

Het realiseren van de Digitale Strategie voor Vlaanderen wordt een zaak van samenwerken met en afstemming tussen alle overheidsniveaus (Vlaams, lokaal, federaal en Europees). Om die samenwerking en afstemming duurzaam, structureel en efficiënt te verankeren continueren we een aantal structuren en hebben we oog voor de optimalisatie van de werking ervan.

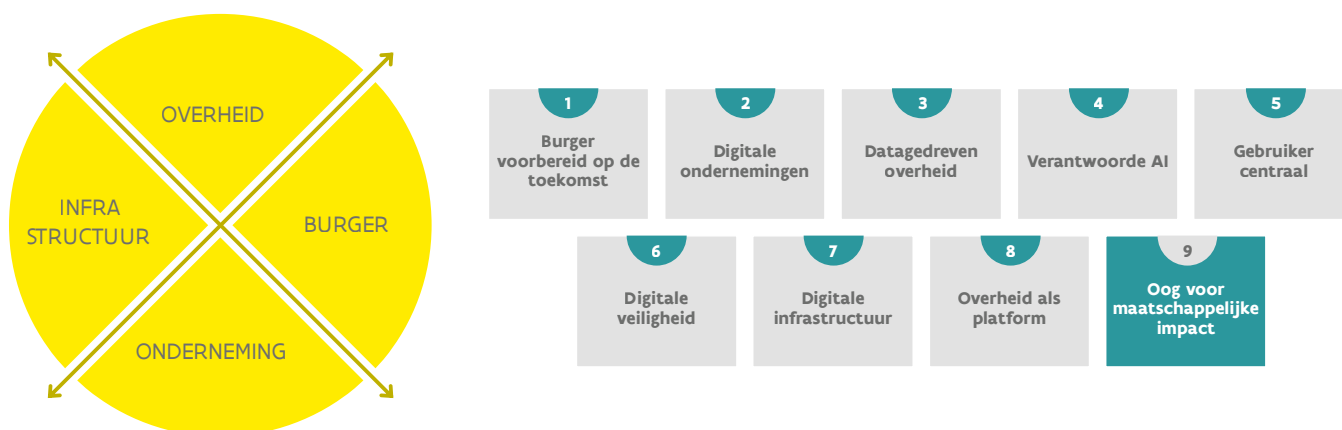
Het Smart Region Office vormt de aanjager van een sterk ICT- en data-samenwerkingsverband tussen de Vlaamse entiteiten en de lokale besturen. Vanuit de Quadruple Helix filosofie wordt daarbij de betrokkenheid gegarandeerd van de bedrijven en kennisinstellingen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur neemt binnen de SRO-werking de lead in het uitbouwen van een strategisch raamwerk voor digitalisering van lokale besturen. Met een kwaliteitskamer kan de lokale digitale transformatie gezamenlijk en efficiënt vormgegeven worden, vanuit een centraal portfolio- en transformatiemanagement op aansturen van de lokale besturen. De werkgroep Interbestuurlijk Samenwerken wordt hierbij nauw betrokken.

We activeren (waar nodig) en intensifiëren de samenwerking met de federale overheid, onder meer vanuit de nood tot toegang tot federale databronnen. Een gecoördineerde aanpak is noodzakelijk om efficiëntie te waarborgen, overzicht te bewaren over alle acties om de datatoegang te vergroten en te voorkomen dat elke Vlaamse entiteit deze uitdagingen afzonderlijk moet aangaan. Het ICEG wordt hierin erkend als een belangrijk strategisch orgaan.

Internationale samenwerking vormt een essentiële pijler voor het versterken van de positie van Vlaanderen en het realiseren van de Vlaamse ambities op het gebied van digitale transformatie. Deze samenwerking biedt kansen om niet alleen onze expertise te delen en Vlaanderen internationaal op de kaart te zetten, maar ook om te leren van gelijkaardige organisaties in het buitenland die met vergelijkbare uitdagingen worden geconfronteerd.

Digitaal Vlaanderen versterkt tot slot ook haar capaciteit om gericht in te zetten op het optimaal gebruik maken en opvolgen van Europese investeringsprogramma's om onze gezamenlijke strategie en doelstellingen te realiseren.

2.9 MET OOG VOOR MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

Binnen de digitale strategie voor Vlaanderen staan de noden en behoeften van de burger en ondernemer centraal.

Om digitaal op een duurzame manier in te zetten, ankeren we de acties van deze strategie in een aantal principes en rechten binnen de Vlaamse overheid. Zo bewaken we de bredere impact van technologie op privacy, ecologie, democratie,.... In de digitale wereld moeten Vlamingen er namelijk op kunnen vertrouwen dat hun privacy wordt beschermd, dat hun gegevens niet worden misbruikt en dat overheden die digitale producten en diensten aanbieden die hun vertrouwen niet beschamen. Dit vertrouwen is immers het fundament waarop onze digitale en datagedreven economie zal worden opgebouwd.

We laten ons daarbij leiden door 10 principes.

2.9.1 Dit zijn de 10 principes die we als Vlaamse overheid gaan toepassen

1. Inclusieve toegang

Alle Vlamingen moeten gelijke kansen krijgen om deel te nemen aan de digitale wereld. Dit betekent niet alleen toegang tot internet en digitale hulpmiddelen, versterken van digitale competenties en ondersteuning bij hulpvragen, maar ook het garanderen van een inclusieve digitale omgeving waarin niemand wordt uitgesloten. Digitale technologieën moeten ontworpen worden volgens de principes van toegankelijkheid, zodat ze bruikbaar zijn voor iedereen, ongeacht hun fysieke, zintuiglijke of cognitieve mogelijkheden. Dit omvat onder andere gebruiksvriendelijke toepassingen, automatische rechtentoekenning, duidelijke communicatie en het wegnemen van andere drempels die deelname aan de digitale wereld kunnen belemmeren.

2. Recht op onderwijs in digitale vaardigheden en beroepsopleiding

Alle Vlamingen hebben recht op onderwijs en opleiding in digitale competenties, waaronder kennis, vaardigheden en attitudes met betrekking tot nieuwe digitale technologieën. Dit omvat ICT-vaardigheden, mediageletterdheid en computationeel denken, evenals het verantwoord en effectief gebruik van technologische middelen.

3. Veiligheid en beveiliging van online diensten

Vlamingen kunnen vertrouwen op de integriteit, authenticiteit en veiligheid van de diensten die ze gebruiken en zich online veilig voelen. Burgers, ondernemingen, verenigingen en overheidsinstellingen kunnen gebruikmaken van online diensten die adequaat beschermd worden tegen cybercriminaliteit, met inbegrip van inbreuken op privacy en cyberaanvallen.

4. Soevereiniteit over eigen gegevens

Vlaamse burgers hebben zeggenschap over hun persoonlijke gegevens. Ze hebben duidelijke en goed geregelde toegang tot hun eigen data en zijn vrij om deze zonder onnodige overlast te delen of over te dragen. Vlaamse burgers hebben inzage in en zeggenschap over wie hun persoonlijke gegevens gebruikt en voor welke doeleinden, en weten dat hierbij hun privacy adequaat wordt beschermd.

Vlaamse bedrijven hebben zeggenschap over hun bedrijfsgegevens, wat betekent dat ze volledige controle hebben over de verzameling, opslag, verwerking en beveiliging ervan. Ze kunnen zelf beslissen met welke andere bedrijven ze die gegevens wensen te delen en gezamenlijk te gebruiken, om zo gezamenlijk meerwaarde te halen uit hun gegevens.

5. Moderne en open digitale overheid

De Vlaamse overheid maakt in haar interne werking en processen gebruik van de nieuwe inzichten en benaderingen uit de digitale technologieën. De decreten en reglementen, en de daaruit voortvloeiende administratieve procedures, worden voortdurend geëvalueerd op hun geschiktheid voor de snel digitaliserende samenleving en economie, en aangepast waar nodig. Door onze dienstverlening digitaal te herdenken volgens de noden van de gebruikers krijgen Vlamingen toegang tot state-of-the-art digitale diensten van de Vlaamse overheid, die toegankelijk, en gebruiksvriendelijk zijn. Hierbij gaan we voor een omnikanaal benadering en verzekeren we ook altijd de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van een persoonlijke dienstverlening via rechtstreeks contact met overheidsmedewerkers.

6. Eerlijke digitale markt

De Vlaamse overheid zet in op het versterken van de interbestuurlijke samenwerking om een effectieve en proportionele handhaving en bescherming van de digitale rechten van burgers en ondernemingen te garanderen. Dit zal zorgen voor eerlijke concurrentie op de online markt om zo de innovatie door en de groei van Vlaamse ondernemingen te vergemakkelijken en het Vlaamse leiderschap op het gebied van digitale en data-innovatie te bevestigen, terwijl Vlaamse consumenten worden beschermd tegen marktmisbruik.

7. Verantwoord gebruik van data en AI-systemen

De Vlaamse overheid garandeert het ethische gebruik van gegevens en AI-systemen door de overheid. De controle over autonoom beslissende systemen blijft in handen van mensen, zeker als persoonlijke rechten en vrijheden kunnen worden aangetast. Vlamingen hebben recht op transparantie over het gebruik van algoritmen en criteria waarop beslissingen zijn gebaseerd.

8. Veilige online sociale omgeving

Vlamingen kunnen verwachten dat digitale sociale platformen geen haat, gewelddadig extremisme of criminele inhoud bevorderen of verspreiden. De nodige beschermingsmechanismen moeten aanwezig zijn om mensen op deze platformen veilig te houden, vooral kinderen. De Vlaamse overheid zal de Europese wetgevende en andere initiatieven om dit te verzekeren ondersteunen.

9. Sterke, transparante en geloofwaardige democratie

De Vlaamse overheid zal de vrijheid van meningsuiting verdedigen en beschermen tegen online bedreigingen en desinformatie die bedoeld zijn om de werking van de democratische instellingen te ondermijnen. Iedereen moet toegang hebben tot een betrouwbare en gevarieerde onlineomgeving zodat hij of zij kan bijdragen tot een pluralistisch openbaar debat. Vlaamse overheidsinstanties, in nauwe samenwerking met het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden, zullen op een inclusieve manier doorgaan met het ontwikkelen van nieuwe manieren om burgerparticipatie in democratische beleids- en besluitvorming mogelijk te maken.

10 Digitale duurzaamheid

Digitale producten en diensten worden zodanig ontworpen, geproduceerd, gebruikt, verwijderd en gerecycleerd dat de negatieve sociale- en milieugevolgen ervan tot een minimum worden beperkt. Er wordt voorrang gegeven aan de ontwikkeling en de ingebruikname van digitale oplossingen met positieve gevolgen voor het klimaat en het milieu.

De Vlaamse overheid zal deze basisprincipes respecteren en helpen realiseren binnen haar bevoegdheden en in nauw overleg met de andere overheden (lokaal, federaal, Europees, internationaal) en de private markt.

